

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRANJ-OKOLICA
ST. 624-T*127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA STEVILKA STANE 10 DIN

Proslava Ob občnih zborih kmetijskih zadrug 150-letnice srbske vstaje Milijon na 20 zadružnikov

**Uspel občni zbor KZ Naklo - KZ na Trati
se ni ravno izkazala**

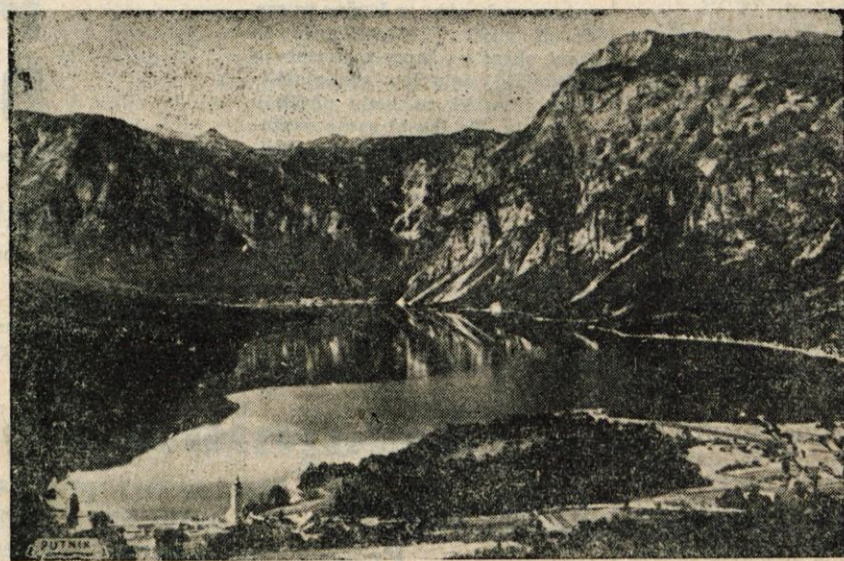
Kmetijske zadruge kranjskega okraja polagajo obračun svoje- ga dela. Ze nekaj tednov sem se kmetijske zadruge priprav- ljajo na redne letne občne zbo- re, zadrugi na Trati pri Škofji Loki in v Naklem pa sta že imeli svoje zbere v soboto ozi- roma nedeljo.

Prvega zbora KZ v Naklem se je udeležilo okoli 150 zadruž- nikov in zadružnic. O delu in uspehih zadruge so poročali predsednik KZ in načelniki od- sekov. Aktivnost v odsekih in zadrugi je močna in KZ je pre- koračila začetniško delovanje. Položili so tudi temelje odse- kom. Prav gotovo je KZ Naklo ena najboljših v okraju. Lani je praznovala 50-letnico svojega obstoja. Tokrat so organizirali veliko razstavo živine in druge prireditve, o katerih smo že pi- sali. Dogradili in odprli so za- družni dom ter kupili več po- ljedelskih strojev. Tako je sedaj njeno premoženje vredno okoli 10 milijonov din. Iz letošnjih dobičkov nameravajo zgraditi centralno strojno remizo z maj- hno delavnico. Kupili pa bodo tudi traktor in nekaj drugih strojev. V preteklem letu je KZ ustvarila okoli 4 milijone din dobička. Na zboru so se dome- nili, da bodo od dobička razde- lili med člane okoli 20 odstot-

kov v materialu za pospeševa- nje kmetijstva. Prav tako so ugotovili, da je nujno osnovati tečaj za kmetovalce. Kakor smo zvedeli, je tečaj že začel z de- lom.

KZ na Trati, ki je imela ob- čni zbor preteklo nedeljo, pa je drugega značaja. Ne smemo preiti preko uspehov, ki jih je imela v preteklem letu. Odprli so postajo za umetno osemenje- vanje krav, organizirali teme- ljito čiščenje in škropljenje sadnega drevja, okrepili strojni odsek itd., toda vseh pogojev, ki jih ta zadruga ima, niso iz- koristili. To pa izvira iz patri- arhalnih in osebnih značajev, ki prevladujejo v zadrugi. Le-ti pa dušijo aktivnost članov KZ. To je dokazal tudi občni zbor, katerega se je udeležila le ena tretjina članov, med temi le ena žena — zadružnica. Torej v zadrugi še ne prevladuje za- družni duh in je le nekaj posa- meznikov, ki vodijo zadrugo. Med članstvom pa še vedno prevladuje mnenje, da je zadruga organ, ki naj omogoča kriti- ziranje navzgor. Še vse preveč politizirajo in premalo delajo.

Ko že pišemo o teh vpraša- njih, je nujno, da osvetlimo tu- di primer KZ Davča, ki še ni imela občnega zbora. Upravni zbor KZ je hotel pred tem raz- deliti nad milijon dinarjev med 20 zadružnikov, zadrugi pa bi potem ostalo le okoli 200 tisoč din. Revidirala je bilanco KZ Davča zavrnila, ker ni upravi- čena deliti več kakor 20 odstot- kov dobička, saj to tudi ni v skladu z razvojem kmetijstva.

Je prav, da se spremeni to jezero v zdaj večjo, zdaj manjšo gmoto vode in se oropa tistih lepot, ki jih ima sedaj?

Drugače, gostinci....!

**„Evropa“ pod prisilno upravo
Kdo je kriv?**

Drugače gostinci....! Pod tem naslovom smo že lani v septem- bru napisali dolg članek, v ka- terem smo opozorili javnost na nezdrave pojave v hotelu »Ev- ropa« v Kranju. Že takrat smo povedali, da močno dvomimo, da bi podjetje pod takim vod- stvom, ki ga ima, moglo uspeva- ti in se pravilno razvijati. Opozorili smo na nepravilnosti pri delitvi dobička, na nedemo- kratične odnose v podjetju, kjer ima glavno in odločilno besedo samo direktor itd.

Vendar takrat članek ni nale- tel na potrebno razumevanje ravno pri tistih, ki bi se mo-

rali nad naštetimi dejstvi zami- sliti — pri gostincih. Vsi, z Gostinskega zbornice na čelu, so začeli zagovarjati direktorja, nas pa napadati in nam očitati, da hočemo kompromitirati edi- nega strokovnjaka, gostinske stroke v okraju, da je članek navaden pamflet in podobno. Prišlo je celo tako daleč, da je upravnik »Evrope«, ki je bil takrat še direktor Mestnega go- stinskega podjetja — sklical po- seben sestanek gostincev, na katerem so namesto njega sa-

mega, posadili na zatožno klo- po — naš list. Mar res nihče ni vi- del, kam vse to vodi?

Ne trdimo, da je vsega kriv samo direktor. Odgovornost no- si celotni kolektiv. Delavski svet je preveč popuščal direktorju. Prevladovalo je menje, da za finančno situacijo v podjetju ne odgovarja kolektiv, oz. od nje- ga izvoljeni organ, marveč di- rektor. Kolektiv ni nikdar raz- pravljaj o vprašanju rentabilno- sti podjetja, niti se ni zanimal, kako se izkorišča od ljudskega odbora odobreni investicijski kredit. Vse to so prepuščali di- rektorju in mestnemu odboru, ki so jih smatrali za delodajalce, sebe pa so smatrali samo za nameščence, ki delajo tisto, za kar so plačani.

Direktor je na ta način dobil popolnoma proste roke pri iz- koriščenju investicijskega kre- dita. Po svoji uvidevnosti, ki je obremenjena z veliko ambicijo, da se družbeno uveljavi, je za- čel izkoriščati kredit za vse potrebne in nepotrebne stvari. Pri tem je presegel odobreni kredit v znesku 3.600 tisoč di- narjev za več kot 2 milijona dinarjev.

Kolektiv nosi odgovornost tu- di za stanje v kuhinji. 20 usluž- bencev podjetja se je namreč hranilo v hotelski restavraciji in plačevalo za vse tri obroke le 2.400 dinarjev na mesec. Kdo bo kril razliko, se ni nihče vprašal. Kolektiv ni nikoli raz- pravljaj o stanju v kuhinji, če- prav ni bilo urejeno. Verjetno niso hoteli razpravljati o tem zato, ker se je večina uslužben- cev hranila v podjetju in na ta način uživala velike ugodnosti, pa niso hoteli škodovati sami sebi. Če bi namreč začeli raz- pravljati o anarhiji v kuhinji, ne bi mogli mimo vprašanja hrane, ki so jo dobivali po smešno nizkih cenah.

Logična posledica takega go- spodarjenja je deficit. »Evropa« se je znašla pred konkurzom. Podjetje, ki ima sicer vse po- goje za rentabilen razvoj, ne more danes zadostiti obvezno- stim, ki jih ima do družbene skupnosti. Mestni odbor je bil zato prisiljen, da postavi v »Ev- ropi« prisilno upravo.

Kdo bo nosil posledice takega gospodarjenja? Po našem mne- nju, bi jih morali nositi vsi, ki so odgovorni, da je do tega pri- šlo. Direktorju pa je razen tega treba na vsak način onemogo- čiti, da bi kjerkoli drugje spe- eksperimentalno tako kot to- krat v Kranju.

5 minut po telefonu

S predsednikom občine Bohinjska Bistrica, ki sem ga tokrat poklical k telefonu, sva se razgovarjala predvsem o jezeru in njegovi usodi. Torej o problemu, ki muči Bo- hinjce že dalj časa. Kdo bi jim zameril, če hočejo ohraniti jezero takšno kot je?

— Sklepi, ki so jih spre- jeli na zasedanju Elektro- tehniškega društva Slovenije preteklo soboto, je dejal to- variš predsednik, so spet močno razburili prebivalce naše občine. Mislili smo, da so načrti o graditvi akumu- lacijske elektrarne v Bohi- nju, ki so v preteklem letu dvignili dosti prahu, končno vendar le propadli, da so ljudje, ki so se ogrevali za tako hidrocentrale, vendarle spoznali, kakšno neprecenljivo škodo bi s tem napravili Bohinju in razvoju turizma nasploh. Ta škoda se ne bi dala nadoknaditi s še toliko- mi milijoni kilovati.

Zato so nas zadnje novice toliko bolj ogorčile in izne- nadile. V Srednji vasi so se že prejšnji teden zbrali va- šečani na sestaneke, na kate- rem so razpravljali o skle- pih Elektrotehniškega dru- štva. Vsi so bili proti temu, da bi se jezero spremenilo v navaden rezervoar niha- joče gmote, ki bi popolnoma skazila doslej nesprejeto na- ravno lepoto tega koščka na- še domovine. S sestanka so poslali Izvršnemu svetu LRS protestno pismo, v katerem zahtevajo, naj se načrti o graditvi kakršnekoli hidro- centrale v Bohinju, oz. z vo- do iz Bohinjskega jezera, do- končno opustijo. Podobne se- stanke pripravljajo tudi pre- bivalci ostalih vasi v občini.

— Seveda turistični promet pri nas, je nadaljeval tova- riš predsednik, še ni tak kot si ga želimo. Treba bo še marsikaj urediti, popra- viti in na novo zgraditi, da bo dobil Bohinjski vse tisto, kar letoviški kraj mora ime- ti. Za to bodo potrebne pre- cejšnje investicije. Lahko pa poudarim, da se bodo v

ta namen določene investicije hitro izplačale.

V lanskem letu je bilo za- beleženih okrog 20 tisoč no- čnin. Obiskali so nas ljudje osemnajstih narodnosti. Med njimi je bilo precej Skandi- navcev, Angležev in Ameri- čanov, nekaj pa tudi Tur- kov in Grkov. V poletnih mesecih je veliko zanimanje za taborjenje ob jezeru. Za- to nameravamo že letos ure- diti posebne prostore za ta- taborjenje ki dobo opremlje- ni z elektriko in vodo. To bo vsekakor privabilo še več letoviščarjev. Doslej smo namreč taborjenje nekako ovirali, oziroma nismo dopu- stili, da bi vsakdo taboril tam, kjer se mu je pač za- zdelo, ker bi na ta način razni »taborniki« počasi na- ravno popolnoma izmaličili. Ko pa bodo urejena poseb- na taborišča, ki bodo seveda na takih krajih, da ne bodo kazila prirode okrog jezera, bodo ta trenja odpadla.

Za prevoz potnikov od železniške postaje v Bistrici do jezera je občina že ku- pila nov avtobus. S tem bo- do odpadle težave, ki so bile zlasti v sezoni vedno velike. Občinski odbor pa bo stre- mel, da v prihodnje dobi še en avtobus, tako da bi se- zonski avtobus od SAP iz Ljubljane lahko odpadel. Na ta način bi bil zagotovljen reden prevoz v vsem letu, tudi pozimi. Seveda pa se bo treba prej pogovoriti s cest- no upravo, da ne bo več orala ceste le z navadnim plugom kot letos, ker če bo ostalo tako, bodo morali tu- risti in Bohinjski — kljub avtobusu ali dvema — vse- eno peš s postaje k jezeru in obratno.

„Usposablajmo naš mladi rod, da bo uspešno nadaljeval naš revolucionarni razvoj“

Pod tem geslom je bila v nedeljo na Jesenicah okrajna mladinska konferenca, katere se je udeležilo 120 delegatov mla- dinskih aktivov radovljiškega okraja ter številni gosti, repu- blički ljudski poslanci, predstavniki CK LMS okrajnega odbora SZ, predstavnik mladinske organizacije kranjskega okraja in drugi.

V obdobju od zadnje mladinske konference radovljiškega okraja in v pripravah na kon- gres Ljudske mladine Slovenije ki je bil pred nedavnim v Mari- boru, je mladina radovljiškega okraja dosegla zadovoljive uspe- he. V tem času so obnovili 14 mladinskih aktivov in 6 občin- skih komitejev LMS, tako da je sedaj v okraju organiziranih skoraj 3400 mladih ljudi. S tem pa ni rečeno, da se ostala mla- dina nikjer ne udejstvuje. Vključena je v raznih društvih.

V tem obdobju so se posebno odlikovali mladinski aktiv v Mojstrani, na Črnicu, Jeseni- cah in v nekaterih drugih kra- jih, medtem ko mladinskega de- la v Zirovnici, Begunjah, Bledu itd. skoraj ni čutiti.

Nedeljska konferenca mladine radovljiškega okraja je bila ena najboljših letošnjih mladinskih konferenc v naši republiki, vsaj tako so jo v pozdravnih govorih orisali predstavniki CK LMS. Konferenca se je odlikovala po svojem delovnem značaju in za- nimivi razpravi, ki je pokazala, da mladina radovljiškega okraja resnično razume svojo vlogo v današnjem času. Dele- gati so skoraj preveč razpravljali o oblikah dela med mla- dino in o vzgoji mladine, pre- malo pa o uveljavljanju v na- šem javnem življenju, o vpra- šanjih samoupravljanja itd. Ču- titi je, da aktivni po V. kongre- su LMS še niso našli vseh naj- boljših oblik dela. Konferenca

je razčistila nekaj teh vprašanj in tudi pokazala na vrsto nači- nov dela v mladino v raznih društvih, kjer je mladine do- volj, česar pa se mladinska vod- stva premalo zavedajo.

Prav gotovo je nedeljska kon- ferenca obogatila delegate z no- vim izkušnjami. Diskusija pa je opozorila tudi na to, da bo mo- ral novi mladinski komite, ki so ga izvolili, resno oprijeti za

Iz radovljiškega okraja

Kranjska gora 14. II. 1954: Dne- nes dopoldne so imeli v Kranj- ski gori občinsko konferenco organizacije ZKS, na kateri so govorili o delu Zveze komuni- stov, vlogi komunistov v da- našnjih pogojih in drugih vpra- šanjih. Mnogo so diskutirali tu- di o delu občinskega ljudskega odbora in o nesoglasjih, ki so med predsednikom občine in preds. gospodarskega sveta. V diskusiji o združništvu so ugo- tovali, da v zadrugah na pod- ročju občine Kranjska gora, de- lajo v glavnem le poslovodje, dočim so upravni odbori pasiv- ni. Govorili so tudi o delav- skem samoupravljanju v gostin- skih podjetjih, katerih je v Kranjski gori mnogo, ki pa so bolj sezonskega značaja.

Na konferenci so sprejeli tudi nekaj sklepov v smislu zaključ- kov VI. kongresa ZKJ in pisma CK ZKJ, predvsem v tem, da

si morajo komunisti najti svoje mesto v današnji stvarnosti in biti na čelu množic, da bodo posvetili vso pažnjo raznim po- javom in jih proučevali, ter skrbeli za pravičen razvoj de- lavskega upravljanja.

Radovljica: V zadnjih dneh je imelo več ObO SZDL radovljij- škega okraja svoje občne zbo- re, na katerih so člani zveze obravnavali problematiko svo- jega kraja in razna druga vpra- šanja kot je družbeno samo- upravljanje, delovanje društev itd. Med prvimi so izvedli obč- ne zbere OO SZDL na področju občine Bled, na Potokih in Kor. Beli. Na Koroški Beli, kjer so imeli občni zbor preteklo sobo- to in se ga je udeležilo okoli 250 ljudi, so med drugim ugo- tovali, da je Zveza premalo po- jasnjevala naš novi gospodars- ki sistem in razvoj socialistič- ne demokracije.

TEDEN DNI PO SVETU

SIG MAN RI PONUJA
POMOC

Predsednik Južne Koreje Sig Man Ri je na sestanku s poveljnikom sil Združenega poveljstva generalom Hulom izjavil, da bo v Indokim poslano svojo divizijo. Mi pa hotel povedati, ali je tem obvestil tudi Francijo.

PREPOVEDAN IZVOZ

Ameriška vlada je sklenila, da ne bo več izdajala izvoznih dovoljenj za prodajo kmetijskih pridelkov državam vhodnega bloka, vključno Sovjetski zvezi.

NAGIB V SUDANU

Predsednik egiptovske vlade general Nagib bo v začetku prihodnjega meseca obiskal Sudan in se verjetno udeležil otvoritve sudanskega parlamenta.

EKSPLOZIJA

V »KODAK« TOVARNI
Zahodnonemški tisk poroča, da je v tovarni filmov »Kodak«, ki je v sovjetskem sektorju, nastala eksplozija, ki je terjala več težko ranjenih. Vzhodne oblasti tega niso niti potrdile niti demantirale.

VELIKA STAVKA KMETOV

V Indiji je velika stavka kmetov v državi Utar Pradeš prerasla v največjo indijsko kmetičko gibanje sploh. Poročila pravijo, da stavka nad en milijon pridelovalcev sladkornega trsa od skupne števila 1.400.000 delavcev kmetov. Stavkajoči zahtevajo izplačilo lanskoletnih zastankov.

DVE BESEDI

V zadnjih dneh so vsi avstrijski listi polni samo dveh besed in sicer »nesprejemljivo« in »razočaranje«. Komentarji s temi besedami se nanašajo na zadnji govor Molotova na berlinski konferenci o avstrijskem vprašanju.

BOMBNIKI V INDOKINI

Američani so že odposlali v Indokino prvo svojo pošiljko bombnikov v pomoč francoskim četam, ki so vedno večji zagati pred Ho Ši Minhovimi četami. Tja bo odpotovalo tudi 250 pripadnikov ameriških zračnih sil na Japonskem.

AVSTRIJSKI VELEPOS-LANIK V WASHINGTONU

Dr. Gruber, ki je bil imenovan za novega avstrijskega veleposlanika v ZDA, je že odpotoval na novo službeno mesto. Tri mesece po odstopu s položaja zunanje ministra Gruber ni sodeloval v avstrijskem političnem življenju.

ALJASKA — ZVEZNA DRŽAVA

Ce bo ameriški kongres sprejel sklep senatne komisije za notranje zadeve, bo Aljaska postala 50. zvezna država ZDA z vsemi pravicami federalne države.

Kolektiv LIP „Jelovica“ se je izrekel za združitev

V soboto se je sestal kolektiv LIP Jelovice v sindikalni dvorani na rednem obnem zboru sindikalne podružnice. Razprava je bila zelo živahna, posebno o vprašanju tehnične zaščite dela in nesreč. Ugotovljeno je bilo, da je nesreč kljub izboljšani zaščiti še vedno preveč. Zaradi nepazljivosti in samovoljnega odstranjevanja zaščitnih naprav večkrat nosijo krivdo zanje delavci sami.

Zelo se je razživel diskusija glede kritičnega stanja lesne industrije zaradi pomanjkanja surovin. Mnogi so ostro obsodili zahtevo okrajne zadrzne zveze, da ji pusti v izkoriščanje en lesni obrat — žago, za katerega zahtevajo polovico razpoložljivega lesa, ki ga bodo posekali v okraju. Ta les bi samo razžagovali in prodajali deske. Njihova zahteva predstavlja nevarnost za zaposlitev pet sto delavcev v lesni industriji na Trati, in je za to nesprejemljiva. Da bi se jim zagotovilo delo kljub manjšemu dotoku surovin, je nujna združitev lesne industrije v lesno predelovalni kombinat. Delavci Jelovice se s to zdru-

žitvijo strinjajo ter je pozdravljajo. Pripravljeni so lanskoletni ustvarjalni dobiček investirati za uresničitev te zamisli ter preusmeritev proizvodnje, kajti zavedajo se, da bo samo na ta način tudi v bodoče zagotovljena zaposlitev delavcev v lesni stroki. Vsak poizkus zaviranja smatrajo za gospodarsko škodljiv postopek, katerega cilj je uničiti lesno industrijo na Trati ter odvzeti delo in kruh številnim delavcem.

Kranjski okraj je eden najboljših v Sloveniji. Splošno ljudsko premoženje je vredno več milijard dinarjev. S tem pa se občutno poveča odgovornost oblastnih organov, ki jim je upano upravljanje v SPL. Prav nobenega ukrepa ne bi smeli prezreti, ki bi kakorkoli zava-

Ko je bila sredi poletja 1906 otvorena železniška proga Beljak, Jesenice, Gorica Trst — je dobila prevoznika obrt v Lescah precej hud udarec. Les se je odslej nakladal na postajan v Bohinjski Bistrici, v Soteski, Bohinjski Beli in na Bledu. Toda leščanski in blejski kočijaži so se kmalu živeli v nove raz-

Lesce nekdanj, danes in jutri...

mere. Prikrjili so svoje cene cenam pri železnici in stvar je šla po prejšnjem tiru dalje. Danes so redki tisti, ki se vozijo na Bled preko Jesenic. V Lescan se vsede v trebušast avtobus ali pa v kočijo in predno prisopihajo vlak v Zirovnico — je leto- višar že na Bledu.

Po prvi svetovni vojni je bila ustanovljena »Tovarna verig d. v. Lescah«. Gradnja tovarne verig je bila prvi korak k industrializaciji Lesca. Vzporedno s obratovanjem te tovarne nastalo tudi živahno povpraševanje po stavbiščih in stanovanjih. Na severni strani Lesca pa je zrasla lepa šolska stavba, ki je vidna daleč naokoli. V tistih letih so nastale tri tvornice penin, in sicer, Milka in Slavica Sušteršič, Baebler Marjan in Aanton Legat, tik ob tovarni verig pa je začela obratovati tvornica čokolade, katere lastnik je bil Adolf Zavrtanik.

V novi socialistični državi je industrializacija Lesca nadaljevala. Tovarna verig izdeluje tudi pluge in raznovrstno orodje. Zaslužki delavcev in uslužbencev ter dajatve, ki jih kolektiv plačuje za družbene potrebe, znatno oplajajo gospodarsko in kulturno rast Lesca in široke okolice.

Razvoj industrializacije Lesca pa je narekoval tudi nove stanovanjske potrebe delavcev in uslužbencev. V teku zadnjih let rastejo nove hiše proti Bledu Hlebcam in Radovljici kakor gobe po dežju. V tovarni verigi so otvorili nedavno dvorano, kateri prireja DKD »Svoboda« kulturne in družabne prireditve. Za razvoj kulturnega in družabnega življenja skrbita gledališka družina in orkester. Treba pa biti tudi misliti na gradnjo kulturnega doma, ki bi izžareval kulturo in telesno vzgojno gibanje daleč naokoli.

Med okupacijo je bilo postajalo poslopje močno porušeno. Stavba ne odgovarja več potrebam in tudi kolodvor sam je nujno potreben razširitve. Treba bo misliti na to, da se bosta postajali v Lescah in v Radovljici združili v veliko in moderno urejeno železniško postajo nekako v sredini med obema naseljinama, ki se bosta v doglednem času strnili v večje mesto. Minulo jesen so začeli razširjati med Lescami in Radovljico, staro in kotanjasto cesto, po kateri so motorna vozila dvigala oblake prahu. V nekaj mesecih so iz te ozke makadamske ceste naredili široko in asfaltirano cesto.

Trikot med Lescami, Radovljico in Begunjami je zelo pravljen za potniško letališče, ki bi se ga dalo urediti z razmeroma majhnimi stroški. Letališče v Ljubljani je preveč oddaljeno od Bleda in Bohinja in drugih turističnih postojank, če oziroma na zastarelo in preobremenjeno železniško progoprokar je v zvezi z občutno izgubo časa v primeru majhnih potovanj in izbire letnih plačanih dopustov.

Kadar bo to urejeno, bodo gorenjski turistični kraji veliko pridobili na privlačnosti in tudi na ugledu v svetu in Lesce bodo postale spet središče tujskih prometnega življenja.

KONEC

Požarna varnost - naša skupna skrb

Na sredstva raje porabili za preventivne mere, kar bi nas tudi manj stalo in škoda bi bila veliko manjša. Na osnovi teh načelnih ugotovitev je okrajna gasilska zveza v sporazumu z okrajnim ljudskim odborom in PLZ izdelala plan potrebnih ukrepov, s katerimi bi požarno varnost dvignili vsaj do neke mere.

V preteklih letih je bilo v okraju 150 večjih ali manjših požarov. Skupno škodo cenijo na preko 70 milijonov dinarjev. Tu pa je vračunana samo efektivna škoda. Če k temu dodamo še obnovo pogorišča, preseže vsota 200 milijonov dinarjev. Pri tem pa moramo upoštevati, da so operativne enote v okraju preprečile vsaj dvakrat tako veliko škodo.

Glavni vzrok za pomanjkljivo preprečevanje požarov so nezadostne preventivne mere. Gasilska društva imajo odločno premalo čevl. Zgodilo se je, da zaradi premajhne dolžine cevi niso mogli napeljati vode do pogorišča. V mnogih krajih pa pomanjkanje vode sploh preprečuje kakršnokoli akcijo. Zaradi tega je nujno, da pričnemo s postopno gradnjo vodnih bazenov, ki jih je v okraju potrebno najmanj 72. Izredno težki primeri so v Zg. Besnici, Drulovki, Bobovku, Naklem, Voklu, Godešiču, Strahinju, Srednji vasi in Podblici. Če v teh krajih izbruhne požar, je ogrožena varnost vse vasi, kar zgovorno priča primer v Srednji vasi pri Bohinju.

Gradnja bazenov terja veliko vsoto denarja, ki jo OLO in občinski ljudski odbori v enem letu ne bodo zmogli. Zato je tem bolj pereča nabava gasilskega avto-tanka pri kranjski gasilski četi. Dosedaj je polovico vseh požarov reševal ravno ta avtomobil, ki pa je že zdavnaj odslužil. Prometni organi so ga že izločili iz uporabe in kdor še z njim upravlja, vozi na lastno odgovornost. Zato nas tudi marsikakšni lanskoletni investicijski izdatki mestne občine ne prepričajo, da je bilo treba nabavo avto-tanka preložiti na kasnejši čas.

Škega odreda so z akcijami manjšega in večjega obsega vznemirjali že tako načeto in demoralizirano nemški armado. Vojaška in politična oblast sta bili obupno zamočeni, ker je po atentatu na Hitlerja vsak vohunil in obtoževal druge. Belogardistične postojanke, ki so posebej v okolici Kranja rasle kakor gobe po dežju, so se mrzlično utrjevale, tako imenovani domobranci pa niso bili niti vojska, niti civilisti; bili so le nerazporejeni elementi, zaslepljeni v navidezni gorečnosti do cerkve in boga ter popolnoma odvisni od svojih nemških gospodarjev.

Te belogardistične sile pa so predstavljale za Nemce hkrati političen problem in predmet neprestane šale. Politični problem je nastal pri organizaciji in enotnem poveljevanju nemškim in belogardističnim enotam pri skupnem nastopu. Predmet neprestane šale pa so bili zato, ker so jih Nemci uporabili vedno kot »Kanonenfuter«. Nesoglasja v vojaškem mnenju, ki so bila med gospodarji in hlapič že zakoreninjena, pa niso nastala zaradi kakih osebnih nesoglasij posameznih poveljnikov. To so bila splošna nesoglasja, pri čemer so Nemci zagovarjali svoje mesto nadrejenega, belogardisti pa svoj, ne ravno zavidanja vreden položaj. Bilo je žalostno nasprotje tako opevanega prijateljstva in sodelovanja.

Da bi razbremenili pritisk sovražne ofenzive na Škofjeloški odred v začetku oktobra 1944, so enote Kokrškega odreda na vsem sektorju prešle v napad. Z ofenzivnimi izpadi manjšega obsega so pritegnili del nemških sil na levi breg Save in s tem zmanjšali pritisk Švabov v Škofjeloških hribih.

Ves mesec je potekal v neprestanih ofenzivnih akcijah proti sovražniku, katerega lastni neuspehi demoralizirali in blokirali postojanke.

(Dalje prihodnjik)

Nelojalna konkurenca

jih duši Mestno avtoprevoznitvo v Kranju ima premalo
avtobusov - Češnje niso bile nič cenejše -
Potniškemu prometu zaenkrat še niso kos

Tih in skromen je ta delovni kolektiv in marsikdo zanj sploh ne ve. Številne težave in zapreke je moral premagati, preden se je postavil na svoje noge. Pomanjkanje avtobusov, tovornih avtomobilov in še marsikaj, je žulilo pridne delavce — mehanike. V preteklem letu so šest mesecev dobivali samo 80% plače, pa vendar puške niso vrgli v koruzo. V drugi polovici leta so že dobili polne plače in vso razliko za nazaj. Z udarniškim delom so postavili in dozdali tri garaže, skladišče goriva, skladišče avtomobilskih delov in prostor za odpadni material.

To so skromni podatki, vendar pa delo, ki so ga delavci vložili v svoje podjetje ni skromno.

Zakaj smo jih pravzaprav obiskali? V zadnji januarski številki našega lista smo objavili reportažo z Jezerskega in pri tem tudi omenili, da je prevoz do tja precej neroden itd. Pa so se oglašili in dejali, naj pridemo pogledat, s kakšnimi težavami se borijo, pa bomo videli, da jim ni lahko.

Res je, ni jim lahko. Precej drugače pa bi lahko bilo, če bi se vsak držal svojega posla. Tovorni promet jim namreč precej peša. S prizadevnostjo kolektiva so prišli do tega, da imajo danes za prevozne usluge šest dobrih tovornih vozil. Pogosto pa se zgodi, da vozovi stoje v garažah. »Ste predragi«, je odgovor strank. Zakaj? Poleg mestnega prevoznitva opravljajo javen promet tudi tovarne in kmetijske zadruge s

svojimi kamioni, s to razliko, da slednje dobijo gorivo veliko ceneje, ker ga nabavijo za obdelovanje zemlje! Tudi trgovska podjetja niso med zadnjimi, ki delajo prevozne usluge in na ta način škodujejo podjetju, ki je bilo ustanovljeno samo za prevozne usluge. »Iskra« je na pr. s svojimi kamioni vozila za pr. »Sadje«. Pri tem pa prav noben Kranjčan ni kupil pri »Sadju« češnje ceneje, kot pri podjetju, ki je vozilo z »dražjimi« kamioni! Zaradi te nelojalne konkurence (vsa podjetja, ki na »črno« delajo prevozne usluge, ne plačujejo nobenega davka na te vožnje), se je prevoznitvo podjetje skupaj s privatnimi vozniki obrnilo na obrtno zbornico v Kranju, da se to stanje odpravi. Prav tako je bil o tem obveščen gospodarski svet pri LOMO in pri OLO. Mestno prevoznitvo nima nič proti takim voznim uslugam, le davek na javen promet naj vsi enako plačajo, pa bo v redu.

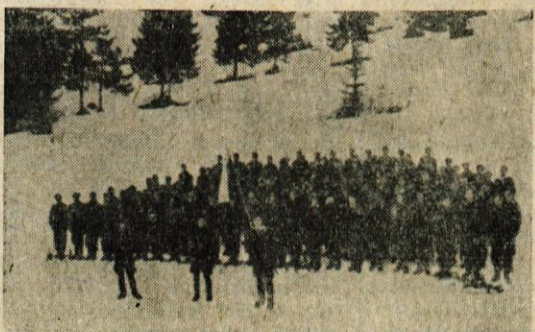
Podjetje opravlja prav tako tudi osebni promet. S svojimi avtobusi dnevno prevaža v tovarne delavce in nameščence iz vseh krajev kranjskega okraja, kjer ni železnice. Podjetje samo prizna, da temu niso kos. Predvsem imajo premalo avtobusov, po drugi strani pa so ti, ki jih imajo, veliko premajhni. Obe glavni progi, na Golnik in na Jezersko, sta pri vsaki vožnji preobremenjeni. Namesto 50, mora avtobus peljati tudi po 70 ljudi. Da taka vožnja res ni prijetna, drži, vendar ni krivo temu podjetje, ki se trudi, za čim bolj kulturnen prevoz potni-

kov. Za Jezersko je velik promet, predvidevajo pa še večje, ker bodo menda na Jezerskem ustanovili kliniko za očesno tuberkulozo. (Prvi, več mesecev trajajoči poskusi so se izredno dobro obnesli.) Zato v podjetju že danes razmišljajo, kako bi si nabavili nove, velike avtobuse. Seveda je to zaenkrat še želja, ker nimajo deviz. Delavci, ki se vozijo iz Vodice v Kranj, so naprosili podjetje, naj vzpostavi redno progo na tej relaciji. Upravni odbor prevoznitva je o tem razpravljal in prišel do zaključka, da tej želji vsaj do julija ne bodo mogli ustreči. Do poletja pa mislijo napraviti na vozilih vse potrebne reparature, tako da bodo strankam lahko ustregli in vozili delavce ne samo v službo, ampak tudi na izlete. Med drugim je upravni odbor prav tako razpravljal o prevozu delavcev in nameščencev iz Ljubljane v Kranj v »Planikoh«. Pri tem so ugotovili, da bi bilo v danih pogojih, ko je avtobusov premalo, veliko bolj pametno, da bi se ti ljudje vozili v službo z vlakom, ker z avtobusi prav nič ne pridobijo, le-te pa bi raje uporabili tam, kjer morajo delavci peš ali s kolesi na delo!

Tako je torej delo Mestnega prevoznitva v Kranju. Dovolj imajo težav in skrbi. Kljub temu bodo tudi letos nadaljevali z urejanjem svojega obrata. Betonirali bodo dvorišče, cisterne z gorivom bodo namestili pod zemljo, dozdali še tri garaže za avtobuse in uredili poleg ostalih drobnejših del tudi sobo za prenočevanje šoferjev.

8

na najrazličnejših krajih. Štab odreda je razposlal omenjenega dne vsem štabom bataljonov podrobna navodila in skice min, ki so jih sestavili strokovnjaki za miniranje po skrbni proučitvi min in rušilnega materiala, ki je bil do tedaj v uporabi. Po objektivni in kritični presoji kvalitete, dotedanega načina polaganja in uporabe so izdelali načrt, ki je vseboval poleg čisto strokovnih navodil tudi pregled raznih vrst minskih polj, ki so najbolj ustrezala gorenjskemu terenu. Na ta način je zrastlel nov ka-

Bataljon Kokrškega odreda
pozimi 1944 pod Stolom

der minerjev, ki so dobro izvežbani uničevali mostove, železniške proge in postojanke širom po Gorenjski. Mina je postala novo orožje in važen faktor v vseh partizanskih akcijah. Uporabljati mine vedno in povsod, je postalo načelo borcev Kokrškega odreda.

Partizanska vojska na Gorenjskem je imela lastno taktiko, ki se je izoblikovala iz prilagoditve stroge načelne taktike prilikam iz zmožljivosti. Brez dvoma so bile dobro plasirane mine najnevarnejše in najuspešnejše orožje v borbi proti nemški premoči. Bataljoni Kokr-

IVO PORENTA - VOJKO

NA POTI V SVOBODO

Tega dne so stopili bataljoni pod Karavankami in Kamniškimi planinami vnovič pod zastavo istega odreda, ki je bil rojen v ognju in krvi leta 1941.

Novi štab Kokrškega odreda so v začetku sestavljali: Komandant-poročnik Prezelj Janko-Stane, politkomisar Anton Kržišnik-Ljubo, namestnik komandanta-poročnik Jože Rebolj-Planinac, namestnik politkomisarja tov. Janez Jerman in načelnik štaba p. poročnik Boris Globočnik-Damjan.

V prvem obdobju od formiranja odreda do konca leta 1944 sta štab odreda in partijska organizacija posvečala veliko skrb ideološki vzgoji partijskega članstva. Tudi delo s simpatizerji in moštvo se ni zapostavljalo; trdititi smemo, da je bilo prav to obdobje od septembra dalje obdobje sistematične ideološke vzgoje. Enote Kokrškega odreda so bile edina vojaška enota pod Karavankami in sploh na levem bregu Save. Borci so se zavedali svoje pionirske vloge v izgradnji ljudske oblasti in so zato na svojih borbenih pohodih opravljali tudi važno politično delo. Živeli so v stalnih stikih z ljudstvom ter z literaturo, ki jo je izdajala odredna tehnika, z zborovanji in mitingi prevzgajali ljudstvo in ga mobilizirali v narodnoosvobodilno gibanje.

V ta namen je priredil II. bataljon skupno

z minersko četo meseca septembra miting, kateremu sta prisostvovala član SNOS tov. Bogdan Osolnik in član Pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte tov. Janoš. Na tem zborovanju so obravnavali politična vprašanja, odnos vojske do političnih organizacij na terenu in vojaški položaj v svetu.

Iz poročil odredne partijske organizacije, ki so se ohranila, je razvidno, da je odred sleherni čas porabil za politično delo. Vsak dan so bile politične ure in dnevne informacije s čitanjem radijskih poročil. Rezultat tega dela je bil: bojno razpoloženje, povečana vojaško aktivnost in izredna hrabrost. Pobudnika vseh vojaških akcij in mobilizacij sta bila Partija in SKOJ.

Dne 8. septembra je skupina skojcev, oblečenih v nemške uniforme, napadla v gostilni Ozvald pri Zirovnici skupino nemških policajev. Sorazmerno lep, četudi ne popoln uspeh je bil prav v tem, ker so mladi komunisti pokazali, da so sposobni tudi za samostojne akcije večjega obsega.

6. Obračun

Še en dan je važen v zgodovini bojev na Gorenjskem — to je 31. avgust 1944. Do tega časa se je namreč izkazalo, da v enotah primanjkuje izvežbanega minerskega kadra, ki naj uporablja mine kot orožje v vseh fazah borbe in

Krstna predstava v Komendi

V nedeljo, 7. februarja je Komenda doživela razveseljiv kulturni dogodek. Igralska skupina iz Komende je v okviru proslave Prešernovega dne uprizorila ljudsko igro v štirih dejanjih »Student z vasi«, delo mladega domačega avtorja Franceta Pišernika. To je bila hkrati krstna predstava tega dela, ki je doživelo velik uspeh in ga je doživelo velika občinstvo z navdušenjem sprejelo.

Dramska noviteta »Student z vasi« je razveseljiv prispevek k sodobnemu repertoarju ljudskih odrov, ki jim prav danes manjka novih, primernih del. Avtor je znal v svojstveno ljudski odski obliki prikazati pot kmečkega študenta, ki se po dolgem nihanju in duševnem boju dokončno iztrga pokvarjenemu velemestnemu kapitalističnemu okolju in se vrne domov.

Osnovna zgodba je sledeča: Bajtarski študent Janko je moral prekiniti študij na vseučilišču zaradi smrti svojega strica, ki ga je doslej vzdrževal. Da se preživlja, dela skupno z mase pri bogatem gruntarju Belancu, kamor pa ga še posebej vleče ljubezen do mlade gruntnarjeve hčerke Cilke. Nekakega poletja pride k Belancu vimo na počitnice višji finančni svetnik dr. Stern s svojo hčerko Olgo in ponudi Janku službo domačega učitelja. Ker se je Janku s tem nudila možnost, da dokonča študij, je ponudbo sprejel, pa tudi finančnikova hčerka Olga ga je zelo prevzela. Služba domačega učitelja pri razvijanju meščanskega mladenčku mu ni ugajala, ker je pregledsko občutil socialno razliko med seboj in Sternovimi. Upiralo se mu je grobo izkori-

ščanje uslužbencev s strani finančnika, razočaral pa se je tudi nad Olgo, v kateri je spoznal navadno koketo. Medtem je Cilka, ki je Janka še vedno ljubila, preživljala težke trenutke, ker so ji po Jankovem odhodu vsiljevali bogatega kmečkega sina Franceta. Ta je sicer imel Cilko resnično rad, a je razumel njena čustva do Janka, ki se je po hudem notranjem boju odločil in se vrnil med svoje.

Delo je režiral Ivo Jezeršek, dolgoletni vodja kulturno-prosvetnega društva v Komendi. S skromnimi sredstvi, ki so mu bila na razpolago, mu je v celoti uspelo dati igri pravi ljudski ton, h kateremu so mnogo pripomogli tudi pevski vložki narodnih pesmi. Pri izbiri vlog je imel — razen nekaj izjem — kaj srečno roko. Naslovno vlogo študenta Janka je z izredno doživetostjo odigral nadarjeni igralec, osmošolec Tone Lah, prav tako je navdušil lik Cilke, ki ga je s preprosto toplino podala Milka Lahova. V vlogi vaškega pijančka je s svojo komiko osvojil gledalce Jože Petelin, ki ga domačini že zelo dobro poznajo. Zelo dober je bil Janez Pogačar kot kmečki fant France, Milan Lah kot Belančev hlapec ter Maks Zurbil kot dr. Stern in Bogarjeva Nada kot Olga.

»Student z vasi« je prvo delo mladega avtorja. Odlikuje ga zdrav ljudski jezik, ki ga je avtor povzel neposredno iz kmečke govorice. Pri gledalcih je bilo delo morda prav zaradi tega sprejeto s takim navdušenjem in upajmo, da bo delo v bodoče našlo pot še na marstikateri oder.

M. Furlan

Koncert pevskega zbora „Franceta Prešerna“ v Kranju

V počastitev 105. obletnice smrti dr. Franceta Prešerna je priredil moški pevski zbor »Fr. Prešeren« iz Kranja pod vodstvom svojega dirigenta Petra Liparja samostojen koncert, ki smo ga že dolgo pričakovali. Medtem ko je do sedaj nastopal na svojih koncertih in drugih prireditvah več ali manj v mešanem programu, si je to pot izbral le skladbe Foersterja in Adamiča. S tem, da se je zbor lotil stilnih koncertov, se je dobro zavedal svoje vloge, ki jo ima do slovenske vokalne glasbe. Zbor je bil namreč že dvakrat kvalificiran pri tekmovalstvu moških pevskih zborov kot najboljši v Sloveniji. Sprejeto je tudi visoke in zaslužne ocene, je zbor prevzel nase tudi dolžnost biti vodnik v vokalno glasbeni reprodukciji ostalih moških pevskim zborom. V koliko opravlja to svojo zgodovinsko vzgojno poslanstvo, je danes težko reči. Ker pa je začel prirejati stilne koncerte, je gotovo na najboljši poti.

O pomenu Foersterja in Adamiča za slovensko kulturo je Glas Gorenjske že skop pisal, prav tako nam je napovedovalec na koncertu samem orisal in prikazal njun pomen za slovensko glasbo. (Mimogrede: napovedovalec naj drugič pravilno slovensko šteje). Zato se v podrobno analizo obeh velikih glasbenih ustvarjalcev ne bomo spuščali. Program, ki si ga je zbor izbral, prav gotovo ni lahkega. Kljub temu, da so bile n. pr. Foersterjeve skladbe porojene še v čitalniški dobi, so nekateri še danes trd oreh za marsikateri rutiniran pevski zbor. Isto velja tudi za Adamiča.

Kako je zbor v celoti izvedel svoj program? Izvajanje skladb bi lahko razdelili na dva dela.

One, ki jih je zbor že izvajal ali pa so lažjega značaja, je zbor odpel intonirano čisto z lepimi gradacijami, tako, da so posamezni akordi polno in efektno zveneli. Prav tako so bile fraze izpeljane logično in z močnim dirigentovim muzikalnim čutom. Težjim in zahtevnejšim skladbam pa zbor ni bil tehnično in tudi ne izrazno popolnoma kos. Naj omenimo le Foersterjevo »Njega ni« in Adamičovo »Za njo, kot riba za vodo...«. Kljub temu, da je dirigent skladbe pravilno interpretiral, mu zbor ni sledil. Petje je bilo nehomogeno, glasovi niso bili zlitii, posamezniki so celo izstopali (lahko bi jih naštel z imeni), tako da v celoti te skladbe niso bile intonirane, agogično in tudi dinamično dovolj pripravljene.

Polnega glasbenega učinka pa tudi ni mogoče doseči, ako pevec poje z notami v rokah. Interpret ni samo dirigent, marveč ves zbor, kar je pa možno le, če pevec poje brez not. Opazili smo tudi, da se je številčno stanje zbora skrčilo in to na račun kvalitete. Manjkalo je nekaj pevcev, ki so dali zboru mehkejšo barvitost. Vsekakor je treba vrzel izpopolniti, da bo zbor dosegel zopet nekdanjo višino.

Kot solista sta pri koncertu nastopila Fr. Kristan in prof. V. Majdičeva. Prvi ima prijetno glasovno barvo; zaradi premajhnega glasbenega obsega pa ni popolnoma zadovoljil. Prof. Majdičeva pa je bila v interpretaciji brezhibna, a njen glas je že prerasel čas.

Kulturno življenje na Primskem

Če greš iz Kranja po cesti na Jezerko, se nehoti na Primskovem ustaviš ob lepi beli stavbi. Vsak vaščan ti bo s ponosom povedal, da je to Zadrugi dom — plod njihovih rok. Zgradili so ga zato, da bi si tudi kmet vasi Primskovo po napornem poljskem delu in ob pustih zimskih večerih poiskal razvedrila drugod, ne samo v gostinah in podobnih lokalih. Za to skrbi predvsem kulturno društvo Svoboda.

Na Primskovem je nekaj prosvetnih delavcev, ki se zares brigajo za kulturno razgibanost vasi. Eden teh je tov. Zorko, ki mi je danes povedal nekaj o delu primskovske Svobode. Pogovor z njim je bil zelo zanimiv. Društvo samo je zelo delavno in agilno. Posebno marljiva je dramska sekcija. V letošnjem letu je uprizorila Jurčič - Kersnikove »Rokovnjače«. Delo je imelo dokajšen uspeh, kar je za amaterske igralce največje priznanje. Poleg starejših članov so v društvu vključeni tudi mladinci in mladinke. Marljivo se pripravljajo na uprizoritev dela Vražja misel. Premiera bo še konec tega meseca. Najmlajši pa so pripravili pravilno igrano Jurček.

Poleg dramske sekcije deluje tudi ženski pevski zbor pod vodstvom poštvalne Julke Mandeljčeve. Zbor je zelo dober in nastopa tudi drugod.

Nameste ljudske univerze so odborniki sklenili organizirati politični seminar, ki naj bi bil namenjen našim kmetom.

Za kulturno raven pa skrbi tudi knjižnica, ki ima okoli 1600

knjig. Odprta je dvakrat tedensko po dve uri. Knjige si izposoja po večini kmečka mladina. Zanimanje prebivalcev za te vrste kulturno razvedrila je veliko premajhno.

Več knjig na našo vas

Tudi v letošnjem letu namerava založba »Kmečka knjiga« nadaljevati z množično zbirko in razširiti krog naročnikov. Program knjig za letošnje zbirke je že predviden. Tako bo izšel Koledar za leto 1955 z bogatimi gradivom, prvi zvezek popularne »Zgodovine slovenskega naroda«, ki ga je napisal univerzitetni profesor dr. Bogo Grafenauer, strokovna knjiga za živinorejce »Govedoreja« in nova izvirna Govedova povest, za katero je založba že razpisala natečaj. Zbirka bo za ceno 300 dinarjev prav lahko dosegla vsakemu kmečkemu človeku.

Poleg zbirke pa namerava založba skozi vse leto izdati serijo strokovnih in leposlovnih knjig. Pred kratkim je prišla na knjižni trg »Mala ljudska kuharica«, ki je namenjena kmečkim dekletom in gospodinjam. Izšel je tudi moj izvirni roman »Dan v oktobru«, delo mladega pisatelja Draga Vresnika. Na knjižni trg prihajajo tudi lepo pisane in ilustrirane knjige za otroke: »Gozdarjev Tonček«, »Vrtičkarjevo delo« Karla Čapka in druge. Založba ima nadalje v programu zbirko humoresk Dušana Mevlje in Franceta Magajne, zbirko novel

Prešernovi rojaki so proslavili 105. obletnico pesnikove smrti

Ker je KUD »France Prešeren« z Breznice v nedeljo, 7. februarja sprejel gostovanje »Svobode« iz Lesc, ki je uprizorila »Sveti plamen«, so Prešernovo proslavo preložili za en teden.

Pri programu so sodelovali člani KUD s Prešernovimi: Slovo od mladosti, Uvod h Krstu in Ponočjak. Za uvod je zaigrala državna himna Žirovniška godba na pihala, potem pa je dopolnjevala program z različnimi skladbami. Po slavnostnem govoru o pomenu in življenju Prešerna so gimnazijci recitali »Povodnega moža« V spomin Andreja Smoleta, najbolj pa je vsem ugajala »Zdravljica«, ki so jo v narodnih nošah izvedli dijaki I. gimnazije.

S. Pohvaliti moramo Prešernove rojake iz Vrbe, ker se vsako leto številno udeležijo Prešernove proslave.

Za tiste, ki so ostali doma, predvsem iz bližnjih vasi, pa velja, da še vedno ne razumejo genija — preroka in vedo le za njegove življenjske slabosti. Tudi zastopnikov množičnih organizacij na proslavi ni bilo opaziti.

pisatelj Ivana Ribiča in vrsto drugih.

Da bi bil njen program kar najboljši, se namerava založba še tesneje povezati z kmetijskimi zadrugami, kulturnimi delavci na vaseh in kmečkim strokovnjaki-praktiki. Poleg ostalega namerava s svojimi poljudnimi izdajami vzpodbuditi k pisanju vrsto ljudskih talentov iz vrst kmečkega prebivalstva, da bi tako postala zares to, kar pove že njeno ime. Seveda založba pri tem ne misli na nekvadratne in slabe knjige, saj se bo kar najbolj trudila, da z dobro knjigo izpodriva slabo in zastarelo strokovno branje ter nedozorelo in neumetniško leposlovje, ki se je z leti nabralo v omarah in skrinjah kmečkih hiš.

Pismo iz Podnarta

V preteklih sobotah so nam marljivi prosvetni delavci »Partizana« Podnarta s Prešernovim večerom in Golarjevo »Vdovo Rošlinko« pripravili zopet dva prav lepa kulturna večera. S kakšnim užitek in zadovoljstvom so obe prireditvi spremljali številni udeleženci, je pričalo njihovo spontano in hvaležno odobravanje.

V počastitev Prešerna so bile na sporedu skrbno naštudirane recitacije nekaterih njegovih pesmi, enodejanka režiserja Janca Lampiča »Obisk«, ki na duhoviti način biča pačenje našega lepega jezika s tujkami, dalje tri koncertne točke s klavirjem in violino ter vrsta narodnih in umetnih pesmi. Moški in ženski pevski zbor sta pod Lampičevo taktirko kljub nepopolni zasedbi zapela prav ubrano in disciplinirano. V pevskem zboru delajo zaenkrat po večini starejši člani in članice, treba pa bo za to lepo kulturno dejavnost čimprej ogreti tudi mladino.

»Vdova Rošlinka« je za resnobnim gledališkim delom »Vsi moji sinovi« pomenila večer vedrine in zdravega sprejemanja. Tudi taki večeri so delovnemu človeku potrebni. Če odštejemo nekatere manjše zadrege tehnične značaja (zastor in osvetljavanje) — in ona mesta v igri, ob katerih je morala biti šepetalka nekoliko čez mero glasna, je tudi »Vdovi« priznati popoln uspeh. Zlasti so bili dobro doživeti in podani liki romarja Balantača, Rošlinka, kmetov Blažina in Tomažina, Manice in Tončka. Pa tudi ostali so se po vseh svojih močeh potrudili. Režija in scena, ki sta delo tov. Lampiča, sta bili izvrstni. Izgovorjava igralcev je bila v splošnem zadovoljiva in trud tov. Lampiča moramo ponovno pohvaliti.

Prizadevnost in že doseženi uspehi prosvetnih delavcev iz Podnarta, o katerih smo že večkrat brali lepa priznanja, zaslužijo tudi primerno podporo. Iskrena želja domačinov je nov kulturni dom, ker je sedanji le zasilen.

KOTIČEK IGRAČK

Za četrto premiero v letošnji sezoni je jeseniško gledališče izbralo moderno francosko komedijo »Kotiček igračk«. Lahotno odrsko delce je napisal sodobni francoski pisatelj Jacques Deval, ki je znan avtor mnogih gledaliških del, v katerih po navadi na zabaven način obdeluje tudi resne teme. Največji uspeh je doživela njegova 1934. leta napisana komedija »Tovariši«, ki je znana tudi pri nas. Napisal pa je še nekaj resnejših del in romanov. Njegove komedije res ne odlikujejo kakšne izredne umetniške kvalitete, predstavljajo pa dovršeno napisane in duhovite stvaritve z značilnim francoskim prefijenim humorjem, s katerim se Deval prizanesljivo smehlja razmeram in težavam človeka. Mnogo takih nepretencioznih del je tudi »Kotiček igračk«, ki je pravzaprav bulvarna variacija Shawovega »Pygmaliona«. Delo je doživelo svoj krst v avtorjevi režiji 24. aprila 1951 v pariziškem gledališču »Medeleine«.

Za »Kotiček« se je jeseniško gledališče odločilo z namenom, da svojih publiki prikaže sodobno zapadno, konkretno francosko komediografijo, ki danes še vedno črpa iz slavnih tradicij, toda še zdaleka ni tako sočna in živa, akoravno predstavlja glavno »kulturno hrano« zapadnega človeka. Čeprav Deval predvsem zabava, pod lahkotno koženo smeha vendarle nakazuje vrsto problemov današnje

Francije, čeprav vanjo globlje ne poseže.

»Kotiček igračk« je delovni atelej modnega slikarja Raoula, dobričina, ki slep in gluha z zmede sodobnega sveta goji tulipane in zbira igračke. Je kaj čudnega, če ga zapovrstjo zapuščajo lahkega in razkošnega življenja željna dekleta. Njegov prijatelj in poslovodja Marc je drug človek. V brezobzirnem revežu kapitalističnega sveta se je utrdil v človeka brez predsodkov, ki hlasta za uspehi in zaslužkom, ne glede na sredstva. Zato celo svojega prijatelja Raoula goljufa s podtaknitvijo premišljene prevare. Pomaga mu Armance, že odvetela ženska sumljive preteklosti, prav tako obsedena od vrtoglavega lova za blestečo eksistenco, ki brez moralnih predsodkov ženi svojo nečakinja z ameriškim milijonarjem. Marc zamota v zaroto proti Raoulu tudi starega zdravnika Mouliera, ki živi le še za svoje zavetišče in celo dobrodušnega Flomina, zvestega in predanega Raoulovega slugo. Sredi vseh teh nekoliko ekscentričnih in v svoj svet zaverovalnih ljudi, doživi mlada Daphne, ki je v rokah Armance in Marca samo slepo orodje, (mladost je preživela v penzionatu in ji še niso znane težave in umazanosti sveta) svojo veliko ljubezen s sicer naivnim, toda dobrim in poštenim Raoulom, ki je s tem tudi odrešil večne smole v ljubezni. Ob

— nova premiera v jeseniškem gledališču

vsem tem pa je še vrsta zapletljajev, komičnih situacij in humorja.

»Kotiček igračk« je za režiserja in igralce kot poseben žanr salonske komedije hvaležno delo, ki vsem dopušča velike možnosti uveljavljanja svojega talenta. Koliko se je to jeseniškemu ansamblu posrečilo, bomo videli na premieri, v soboto 20. februarja zvečer. Delo je režiral Bojan Čebulj, ki je pripravi sceno, poleg njega pa igrajo še Stanka Gevšahova, Silva Samsova, Ciril Pogačnik, Rudi Mandič in Marijan Stare.

All smo z učnimi uspehi jeseniških šol lahko zadovoljni?

Ko so se ponovno odprla šolska vrata, so prestopili prag svojih učilnic učenci in dijaki naših šol z željo, da bi dosegli v drugem polletju tekočega šolskega leta boljše uspehe kot v prvem. To vsaj lahko trdimo za jeseniške šole, kjer učni rezultati prvega polletja niso bili zavirljivi.

Dobro so se odrezali učenci osnovne šole, saj je sprejelo od vsega 642 dečkov in deklic le 16% učenecv po eno ali več negativnih ocen. Spričo natrpanih učilnic in dopoldanskega ter popoldanskega pouka je doseženi uspeh toliko boljši, saj je izdelalo razrede 84% učenecv. Slabši učni uspeh je imela jeseniška gimnazija. Od 701 dijaka jih obiskuje nižjo gimnazijo 540, kjer je bilo ob koncu prvega polletja le 29,5% pozitivno ocenjenih. V višjih razredih jih je 161. Tu je uspeh nekoliko boljši in je bilo pozitivno ocenjenih 47%. Nikakor pa ni mima gimnazija zadovoljivega številca odličnjakov, saj sta bila ob letošnjem polletju na nižji le dva, na višji pa eden.

Pretežna krivda zaradi slabih ocen leži na dijakih samih, delno pa tudi v prenatrpanem programu, v slabosti nekaterih učnih knjig, v popoldanskem pouku itd. Največ na kvartirni učni uspehi tisti dijaki, ki so prišli na gimnazijo le zato, da bi dobili spričevalo za možnost vpisa v industrijsko ali vaješko šolo. Predmetov, predvsem angleščine, ki jih v svojem poklicu ne bodo uporabljali, se ne uče in s tem kvirajo učni uspeh šole nasploh.

Metalurška industrijska šola

učne uspehe izboljšuje, odkar je zaostri la kriterij sprejema novincev. Od 244 učenecv je bilo ob prvem polletju pozitivno ocenjenih 164 ali 67%, odličnjakov je bilo 8, povprečen uspeh učenecv šole pa 3,9. Dobri učni uspehi so bili doseženi tudi na vaješki šoli, ki ima 144 učenecv in jih je bilo od polletja brez nezadostne ocene 85, to je 60%. Povprečen uspeh je 2,8, odličnjakov pa je bilo ob polletju 12. Zadovoljivi učni uspeh je bil dosežen tudi na Metalurškem delavskem tehnikumu. Ob polletju je izdelalo šolo 66%. Od tega 67% tretji in 65% četrti razred. Prvi in drugi razred pa ne obstojata več, ker se šola postopoma ukinja. Pa tudi jeseni-

ška glasbena šola, ki je že znana kot najboljša podeželska glasbena šola v Sloveniji, je ob letošnjem polletju svoj sloves obdržala, saj ni bilo nobenega gojenca z nezadostno oceno. Šola se je tudi organizacijsko izboljšala, kar je zasloga vodstva in predavateljev šole.

Jasno je, da jeseniško šolsko vprašanje ne bo rešeno, dokler ne bo dograjeno novo gimnazijsko poslopje. Z njim bo odpadla sedanja natrpanost gimnazijskih in osnovnošolskih razredov. Na obeh šolah bo odpadla tudi popoldanski pouk, kar vse bo v veliki meri dvignilo šolstvo in učne uspehe na Jesenicah.

Domžale ob obletnici

»Svoboda« v Domžalah je na dan 105. obletnice Prešernove smrti priredila proslavo v God-

Pevski jubilej Rudolfa Rusa

Moški pevski zbor »Fr. Prešeren« je na koncertu, ki ga je priredil v okviru Prešernovega kulturnega tedna, počastil tudi svojega najstarejšega člana, 76-letnega Rudolfa Rusa, ki poje v pevskih društvih že skoraj šestdeset let. Podjelna mu je bila diploma prvega častnega člana in šopek rdečih nageljnove ob toplem aplavzu občinstva v polni dvorani.

Tudi mi toplo čestitamo tovarišu Rudolfu Rusu k visokemu pevskemu jubileju.

C. Z.

benem domu. Obisk je bil prav lep, čeprav za to priliko ni bilo posebnih vabil.

Govor o življenju, delu in pomenu dr. Franceta Prešerna je imel prof. Etbin Bojc. Predavanju so sledile razne recitacije, deklamacije, dvogovori, dramatični prizori, nastopi solistov in mešanega pevskega zbora »Svoboda«.

Sodelovali so člani profesor-skega in učiteljskega zbora, gimnazijska mladina, tovarniški delavci in uslužbenci ter člani »Svobode«.

Tudi ob tej priliki smo morali ugotoviti, da pri proslavi niso bili navzoči vidnejši predstavniki domžalske občine in društvenih organizacij.

PTIČJA BOLNICA

V Delhiju v Indiji imajo posebno bolnišnico, kjer zdravijo samo bolne in ranjene ptice. Posebnost bolnice je brezplačno zdravljenje. Pri tem pa mora vsak lastnik ptice obljubiti, da bo po končanem zdravljenju ptico spustil na svobodo.

ZELEN PES

Pariški list »Combat« piše, da je Avstralcem uspelo, da so s križanjem foksteriera in ovčarja dobili psa, ki ima zelo čudno barvo, namreč zeleno. Pes vzbuja v Avstraliji veliko pozornost, kar pa je več ali manj razumljivo! Njegovi trije bratje pa imajo normalno dlako, črno-sivo lisasto. To je baje že drugi primer zelenega psa v Avstraliji.

NA JUŽNEM TEČAJU

Pred kratkim je z dansko polarno ladjo krenila na Južni tečaj ekspedicija avstralskih učenjakov. Ekspedicija je sedaj v krajih, ki jih še ni prestopila človeška noga. Znanstveniki imajo s seboj dve letali in več sto eskimskih psov, ki edino lahko kljubujejo strašnemu mrazu. Ekspedicija bo opravila več geografskih merjenj in geoloških raziskovanj.

NOVA GOSTILNA

Avstrijsko gostinstvo bo kmalu pridobilo nov lokal, v katerem bodo prav verjetno imeli masne dobičke. Rojstno hišo vodje »Tretjega Reicha« Hitlerja, bodo namreč spremenili v krčmo. Vroče glave bodo lahko v njej ob vrčku piva razmišljale o »slavni« preteklosti. Prvotno je bila ta hiša namenjena za nacistični muzej, pa je leto 1945 prehitro prišlo!

SVOJE OTROKE POŠILJAJO V SMRT

Kakor poroča »Daily Express«, je neki novorojenček živel osem dni, nato pa je umrl v neki chikaški bolnici. Zdravniki so zahtevali, da dobi otrok transfuzijo krvi, vendar starši tega niso dovolili, ker jim to zabranjuje vera, (neka ameriška verska sekta). Nekoliko ur po tem, ko so zdravniki zahtevali transfuzijo, je nedolžni otrok zaradi verskih predsodkov staršev umrl.

BARVANJE LADIJ

Kdor je bil že na morju, je lahko videl ladje, ki so zelo različno pobarvane. To pa ni nov izum, pač pa so to navado poznali že prastari narodi. Feničani so svoje ladje barvali s črno barvo, Grki pa so bolj ljubili svetle barve: modro, belo in zeleno. Prav tako je znana iz tiste dobe »benečanska« barva, ki odgovarja barvi morja. S to barvo so prebarvali tudi jadra in jambore. Uporabljali so jo zlasti gusarji, ker jih je bilo tako zelo težko izslediti.

ČEVLIJ IZ NYLONA

Nylon so pričeli uporabljati tudi za čevlje. Ker je trpežno obujalo, so si ga omislili tudi nogometaši in igralci ruddbyja. V Ameriki seveda! Na navadne čevlje pritrjujejo še prevleko iz nylona, ki ima to lastnost, da se ga blato ne prime. Poleg tega pa se material ne lomi in zelo težko obrabi. Kapice pri čevljih pa so izredno trde in ne razpokajo. Ti novi nogometni čevlji se zelo hitro širijo tudi v Evropi.

NESMRTNOST

Nekega dne je prišel k slavnemu ruskemu pesniku Puškinu agent zavarovalnega urada in mu dejal:

— Sem agent največjega zavarovalnega zavoda in sem prišel, da vam zavarujem življenje, gospod Puškin!

— Zakaj? — ga je prekinil Puškin.

— Kako zakaj? — Za slučaj smrti vendar...

— To pa meni ni potrebno, jaz sem nesmrten — mu je odvrnil veliki pesnik.

VSE JE ODKRITO

Poznani angleški pisatelj Noel Coward ljubi grobe in morja tudi neslane šale. Nekega dne mu je prišlo na misel, da je dvajsetim zelo znanim londonskim trgovcem poslal ekspresno pismo tele vsebine:

»Vse je odkrito. Zbeži, dokler lahko!«

Se istega dne je vseh dvajset trgovcev zapustilo London.

NOTNI PAPIR

eki mladi skladatelj je pri nesel svoje najnovejše delo Händlu v pregled. Ta je skladbo prelistal od začetka do konca in dejal:

— Zares čudovito!

Nadebudni skladatelj ni vedel, kako bi se zahvalil za tako lepo oceno in je pred njim kar mendral in iskal besedi.

Händl pa je njegovo navdušenost takoj ukrotil:

— Zares čudovito! Kje ste le našli tako odlični notni papir?

NAJ VAM VRNEM FAZANA

Znani norveški pisatelj Ibsen, je bil zelo oster in cenjen kritik. K njemu so hodili mladi književniki po mnenje o njihovih delih.

Nekega dne je dobil Ibsen lepega fazana. Postal mu ga je mlad književnik, ki je želel, da mu moster oceni njegovo najnovejše delo. Ibsen je podkupovanje zelo razjezilo in ko je naslednji dan prišel nadebudni književnik k njemu, ga je moster vprašal:

»Zelite morda, da vam vrnem vašega fazana?«

Repertoar a dopisnem šahu

Pred dobrim letom dni je prispela na naslov Šahovskega kluba Bled ameriška dopisnica, opremljena s skromnim naslovom, ki je po dolgem potovanju le težko našla pravega lastnika.

Precej nečitljiva pisava v angleškem jeziku je onemogočila hitro ugotoviti, komu je sploh namenjena in kaj naj njena vsebina pomeni. Sant Louis! Missouri! ZDA! Nekdo se šali? To bo najbrž tisti Amerikanec, ki je lansko leto igral na blejskem turnirju, ne, to je Argentinec Najdorf in še mnoge slične ugotovitve so sledile iz nerazumljivih vrstic dopisnice. Tudi mene je zanimalo, kaj želi nepoznani šahist iz Amerike. Ko sem prišel na vrsto, da si lahko ogledam to senzacionalno dopisnico, sem le težko razbral slabo čitljivo angleščino:

»Gospodje, želim igrati dopisni šah s katerimkoli članom vašega kluba. Gerald Brantley, šahovski prvak St. Louisa.« Do tukaj mi je bila vsebina dopisnice kmalu jasna. Nisem pa razumel znaka, ki je stal v sredini dopisnice in je izgledal takole: P — K 4.

Sklepal sem, da mora to biti neka šahovska poteza, ki pa mi je bila popolnoma nepoznana. Prebrskal sem šahovsko literaturo, toda sličnega znaka nisem nikjer našel. Končno sem ta znak razvozlal s pripomočki, ki sem jih dobil na Šahovski zvezi in ugotovil, da je napisan v ameriški šahovski notaciji in pomeni — e 4, — prva poteza. Ko sem odkril to skrivnost, sem takoj sporočil mojemu partnerju v Ameriko odgovor na prvo potezo. Tako sem pričel igrati prvo meddržavno šahovsko igro.

Z letalsko pošto sva si enkrat tedensko menjavala potezi in najina igra se je hitro razvijala

ter se bližala iz otvoritve k srednji igri. Poleg rednih šahovskih potez sva drug drugega dodala nekaj osebnih vrstic in se tako kmalu spoznala. Poslal mi je tudi svojo vizitko, iz katere sem ugotovil, da je glasbeni profesor na glasbeni šoli v St. Louisu, v glavnem mestu države Missouri. Poleg glasbe se bavi še s šahom, kateremu posveti ves svoj prosti čas. Najraje pa igra dopisni šah. Šah je pričel igrati pred štirimi leti. Pred tem časom šahovske igre sploh ni poznal, nakar je z vztrajnim študijem in igranjem toliko napredoval, da je postal prvak države Missouri.

Dopisni šah mu je povsem uspel in danes igra glasbeni profesor Brantley preko dvesto dopisnih šahovskih partij s šahisti vseh kontinentov. Med temi so poznani šahovski vele mojstri in mojstri, Francoz Tartakower, Šved Stahlberg, Nemec Unzicker in še mnogi drugi bolj ali manj slavni šahisti.

Dopisna šahovska igra zahteva od šahista več pozornosti, kot navadna igra.

Kljub velikemu uspehu v številu igranih dopisnih šahovskih partij, ki je brez dvoma v korden, ima navdušeni Brantley še eno veliko željo, to je povezati se s šahisti vzhodnega bloka. Brantley je že igral nekaj časa z nekim šahistom iz Madžarske. Pravi pa, da je bila partija kmalu prekinjena zaradi stroge madžarske cenzure. Pisma, ki jih je vedno bolj poredko prejemal, so bila črtana in izrezana, tako da je bila največkrat čitljiva le še

poteza. To se je stopnjevalo tako dolgo, da je v zadnjem pismu, ki ga je prejel od svojega partnerja iz Madžarske, ostal le še podpis. Šahist iz Madžarske se potem ni več oglasil.

Moj partner Gerald Brantley je črnc. To mi je po daljšem dopisovanju zelo previdno povedal, misleč, da ga bom zaradi tega preziral. Navajen rasne diskriminacije, se je počutil napram meni ponižan in zapostavljen. Ko sem mu razložil, da Jugoslovani ne poznamo rasnih razlik v odnosu do družbe, oziroma ne vrednotimo človeka po barvi kože, je bil zelo vzradoščen.

Po enem letu igranja najinih partij mi je Brantley ponudil, naj bi moštvi St. Louisa in Bleda odigrali dopisni šahovski dvoboj na 10 deskah. Naš klub je predlog sprejel in po skupno določenih pravilih pričel prijateljsko tekmovanje, ki je tudi prvo te vrste med ameriškim in slovenskim šahisti. Takoj po prvih potezah obeh moštev pa mi je kapetan ameriškega moštva Brantley sporočil, da so štirje najboljši igralci vpoklicani v vojsko ter so odšli na Korejo. Predlagal je, da bi on sam igral namesto manjkajočih. Naš klub pa tega ni sprejel in tako se je dvoboj zaradi vojne na Koreji prekinil.

Nekega dne sem prejel pismo, ki je bilo prav tako kot Brantleyjevo. Iz pisma pa sem ugotovil, da je to neki novi šahist, prav tako črnc, ki mu je Brantley dal svoj naslov, in ki želi z menoj igrati dopisni šah. Nisem se odgovoril želji tega šahista in že dobim drugo pismo iz Kanade, zatem iz Malte, Chicaga, Mexike itd. Bili so to delavci, uslužbenci, inženirji, lastniki tovarn itd., ki so igrali z Brantleyem dopisni šah, hoteli pa bi igrati tudi z Jugoslovani. Željam teh šahistov nisem ustregel, ker nisem mislil v dopisni šahovski igri z Brantleyem tekmovati. Tak senzacionalen šahovski šport, tihično ameriški, mi je postal neprijeten. Poleg tega pa mi za tako veliko število iger primanjkuje — »kondicije«.

VESELE in OKROGLE s snemanja „VESNE“

Imogrede se je oglasil v našem uredništvu, da pogleda če smo še vsi zdravi in čili in, če res nimamo nobenega dela. Prepričal se je, da še nihče ni umrl, nasprotno, vedno bolj smo zdravi in nekateri se celo redijo. O drugem pa je ugotovil, da imamo dela čez glavo in komaj kaj časa za »privatne« pogovore. Kdo se je oglasil? Franek Trefalt — Samo, ljubimec Vesne, ne pa Metke Gabrijelečeve. To pravi, da je treba bistveno ločiti, kljub temu, da nista skregana.

Izrabil smo to priliko in ga pobarali, kako je snemanje pravzaprav izgledalo. Kritiki, recenzorji, propagandisti in sploh taki ljudje so samo pisali, da je film dober, odličen, v zadnjem času tudi, da je zanič, da je filmska plaža prve vrste in podobno. Kdo ima prav, naj sami odločijo; če pa ne bodo prišli do zaključka, naj stopijo v ring in se pomerijo. Zmagovalčeva naj obvelja!

Seveda nas je najbolj zanimalo snemanje v našem gorenjskem koncu, v Ribnem pri Bledu. Tu so posneli zelo malo kadrov, vendar je le nekaj zanimivosti, ki bodo naše bralce, ki so film videli ali pa tudi samo slišali o njem, prav gotovo zanimalo.

Verjetno je vsem ostalo v spominu, da je debela poštarica s takim užitek jedla klobaso, da so se nam v dvorani kar silne cedile. Samo nam je zaupno povedal, da so morali prizor snemati kar osemkrat. Baje ne zaradi klobase?! Mila Kačičeva, ki je igrala poštarico, je torej morala osemkrat načeti novo klobaso, vendar jo je pojedla samo po polovico. Drugo polovico pa je pospravil Samo, tako, da je tudi v tem kadru sodeloval. To ni požrešnost, ampak Samova stara navada, da vedno zelo skrbi za svoj telesni blagor in telesno zmogljivost.

Drugi prizor, ki so ga snemali na Gorenjskem, pa je bil bolj neroden. Ne vemo sicer ali

o klobasah, ribjih konzervah in polomljenih kolesih

za Vesno ali za Samota. Bilo je pri prvem poljubu, ob malem ognju sredi gozda, kjer sta zasilno pristala.

Za kosilo je ekipa dobila sardine. Vsi so jih z veseljem

privatno goji, ampak igranje violine. Ta mu je namreč delala silne preglavice; lok mu je plesal po strunah kot avtomobil po zmznjeni cesti in to se v filmu ni smelo videti. Nič drugega ni

Se nekaj trenutkov in Vesna bo rekla Samu: »Fuj, po ribah smrdiš!«

tili, le Vesna ne, ker jih ne mara. Tudi Samo je pospravil dobršen del, zvečer, ko so pa snemali, pa je — smrdel po ribah. In prav tedaj bi moral Vesno prvič poljubiti. Jurčič je napisal »Po tobaku smrdiš«, Vesna pa je rekla »Fuj, po ribah smrdiš!« Prizor so morali ponavljati. Pa ne samo enkrat. Toliko časa so morali ponavljati »prvi poljub«, da se je Vesna privadila duhu po ribah in končno res »prvič« poljubila. Si predstavljate to strašno zadrego, namreč duh po ribah, ki bi kmalu »spravil narazen« nadebudni par.

Jure Furlan, ki sliši tudi, če ga pokličete Krištof, je imel kaj malo prostega časa. Ko so drugi med snemanjem počivali, je on moral »trenirati«. Ne silbo teka na 100 metrov, ki ga

pomagalo, da je izrabil prosti čas in vlekel po strunah. Kako pa se je to slišalo, nam je povedal Samov obraz, ko smo ga to vprašali. Postal je smrtno blede in »kurja polt« ga je obilila. Ta odgovor nam je zadovoljal in ga nismo več nadlegovali, v strahu, da doživi možgansko depresijo in postane žrtev filma kot Marlon Brando.

Se ena o Krištofu. Ko se snemali v nemškem jeziku, ki ga Jure ne obvlada ravno najbolje, je v hipu pozabil tekst. Napisali so mu ga na tablo in Krištof je bral in igral. Ker pa je Samo stal tako nesrečno, mu je z glavo skril polovico napisanega teksta. Med besedilo se je naenkrat vrnilo: »Hudiča, pojdi no proč z glavo, saj nič ne vidim«, in še nekaj sočnih kletvic je spremljalo nemški

tekst. Teh »vrinjenih« stavkov ni nihče opazil razen režiserja, ki mu je pri reprodukciji Krištofova nemščina naenkrat postala sumljiva. In tako »jovo na novo«, morali so še enkrat snemati.

Največkrat so posneli prizor večerje, ki ga filmu sploh ni. Zaradi dolžine filma je bil izrezan. Vsakokrat so jedli pražena jetrca in to s tako vnemo, da so pozabili igrati. Ker je to ponavljanje le predolgo trajalo, so večerjo posneli zjutraj in za zajtrk pripravili golaž, ki ga nihče ni maral. Tako so tudi ta kader končno posneli.

Tudi tri kolesa so pokvarili. Samo in Krištof sta se morala peljati na enem kolesu, ki pa te obremenitve ni preneslo. Dokler sta le vozila, je še šlo, ko pa je Samo zavrl, se je zadnje kolo sesedlo. Šele, ko so namestili »ojačevalne« naprave, je kolo vzdržalo pritisk. »Veš, italijanske firme je bil in zato se niti čudili nismo« je pripomnil Samo.

Še nekaj nas je zanimalo. Kako je Vesna plezala na drevo, kjer mora obviseti po odskoku s padalom. Samo je postal redkobeseden in nič nismo spravili iz njega. »O tem ne govorim, ker se nočem zameriti. To je njena privatna zadeva« je stisnil iz sebe. Novinar pa ne bi bil novinar, če ne bi kljub molčanju nekaj slišal. Po lestvi gor, tri metre visoko, nekdo pred njo, da jo je držal itd. Samo toliko, nič več, smo lahko »skonstruirali« iz Frankevega molčanja. Menda je bilo zabavno, le Vesna o tem zelo nerada sliši, Franek pa se ji noče zameriti. Prav ima.

Ob koncu nam je mladi igralec povedal še tole zanimivost: jeseni boste lahko zopet pisali o novem slovenskem filmu, ki bo v glavnem posnet samo na Gorenjskem, verjetno na Pokljuki. Film bo režiral Čap in bo prav tako obravnaval študentsko življenje. S snemanjem pa bodo pričeli že prihodnji mesec.

FILMSKI SVET

Zapeljiva Ava Gardner je »presedlala« k trodimenzionalnemu filmu

SE ENA VERZIJA »NINOČKE«

Ameriški producenti bodo ponovno snemali znameniti film »Ninočka«, edino filmsko komedijo, v kateri je nekoč nastopila Greta Garbo. Ta film pritevajo med deset najboljših komedij sploh. Tokrat bo v glavni vlogi nastopila popularna nemška filmska igralka Hildegard Kneff. Njen partner bo že pred vojno znani igralec Don Amech. Oba sta pred kratkim nastopila v »Ninočki« v nekem newyorškem gledališču.

EDWARD ROBINSON ZAPUŠČA FILM?

Filmski opazovalci trdijo, da je popularnost Edwarda Robinsona zelo popustila, odkar se je v Evropi pojavil na festivalu v Cannesu kot »McCarthyjev poslanec«. Nato se je Robinson odločil, da zapusti film. V zadnjih vlogah, kjer je nastopil, ni imel uspeha, niti ameriška publika ga ni sprejela. Sedaj namerava ustanoviti televizijsko družbo. Proizvajala bo kratke filme, ki bodo trajali samo pol ure.

ZAKAJ HOLLYWOOD PROPADA?

Filmska javnost je zvedela, da so hollywoodski proizvajalci dali glavno vlogo v filmu »Človek z imenom Peter« odličnemu angleškemu igralcu Richardu Bartonu — in je proti temu energično protestirala, češ, da je Barton za vlogo Petra še premlad. (Film naj bi bil menda verske vsebine). Družba, ki bo štorijo snemala, pa je objavila, da glavni junak filma ni apostol Peter, ampak kaplan ameriškega senata, ki je pred kratkim umrl!

Navadne gumbnice delamo tako: blago prerežemo v smeri in šivamo od leve proti desni. Vbadati moramo gosto in nit dobro zategniti. Na obeh krajih pa naredimo zapono iz treh nit, ki jih tudi z istim vbodom na gosto obšijemo. Gumbnice na oblekah delamo rav tako kakor navadne, samo v enem koncu zaokrožimo. Tudi vbodi niso tako gosti. Krojaške gumbnice šivamo od desne na levo. Da je gumbnica čistojša, jo podložimo z delejšo svilen nitko ali s prečnim gustom obšijemo. Vbodi morajo biti enakomerni in vsi enak globoki. Na obeh straneh naredimo tudi zapono. Pri svili, muslinu in blagu, ki se rado cefra, moramo gumbnice, preden jo prerežemo, najprej z nitko pošiti. Vložene gumbnice delamo iz istega, lahko pa tudi iz drugobavnega blaga. Takšne gumbnice so v prijeten okras obleki ali plašču. Iz blaga poljubne barve urežemo pravokotnik in ga prišijemo na lice 2 mm od gumbnične roba, potem prerežemo po sredi in na obeh krajih postrani do robov, potegnemo blago na narobno stran, zapognemo in obšijemo. Gumbnice moramo dobro prekaliti z mokro krpo.

Lepa in vedno praktična kombinacija bluze in krila

Ljudje se navadno ne zavedajo, kako škodljivo je uživanje enolične hrane. To je lahko vzrok številnim boleznim.

Pred 400 leti je bila v Mehiki velika država Azteka, v kateri so obsojence ubijali na kaj čuden način. Niso jih obešali, niso jim sekali glav ali jih sežigali in ne zastrupljali kot stari Grki. Ubijali so jih s hrano in to z dobrimi jedili. Tak obsojenec je dobil vsak dan telečje kotlete in vrč sladkega vina. Marsikdo na svobodi bi si tega zaželel. Omeniti pa moramo, da obsojenec poleg tega ni prejel ničesar drugega, ne koščka kruha, ne lista zelene solate, ne sadja. Če bi dobil le nekaj teh dodatkov, bi lahko preživel leta in leta v dobrem razpoloženju.

Prve dni je tak obsojenec jedel z velikim tekotom kotlete zjutraj, popoldne in zvečer. Čez kake 3 ali 4 dneve jih je užival že brez vsake volje, nekaj dni za tem pa je spravil le s težavo še kak griljaj vase. Prve dni se je začel debeliti, toda po 7 dneh je že shujšal in v dveh tednih se je počutil zelo slabo ob polni skledi dobre jedi. Iz dneva v dan je tak obsojenec bolj propadal in po enem mesecu je že umiral nekje v kotu temnice.

Kaj je ubilo tega človeka? Organizem se je uprl preveč enolični prehrani. V prvih dneh črvesje tako hrano še redno in dobro prebavlja, reki bi stoočnostno. Seveda v tej hrani ni vsega, kar organizem potrebuje. Manjka ji masti ali beljakovin, mineralnih soli ali pa vitaminov. Zato se telo že v nekaj dneh upre. Človek se potem pri- tožuje, da se je preobedel, da se mu hrana gnusi in podobno. Iz lastnih izkušenj veste, da tudi pečena gos ali kaka druga poslastica vsaj tretji dan že ne tekne več. Čreva prebavljajo vsak dan slabše: najprej samo

80 odstotno, nato 60, potem 50, 40 in na koncu komaj še 25% ali še manj. To se pravi, da ostane hrana praktično neizkoriščena. Telo propada od gladi, čeprav je želodec poln. Tako so končali od lakote mehiški obsojenci.

Naše zdravje torej zahteva, da morajo biti jedi, ki jih uživamo, čimbolj raznovrstne. Posebno ob koncu zime in pričetku pomladi je težko pripravljati raznovrstno hrano, ker ni zelenjave, sadja in podobnih hranil. Mnogi v tem času shujšajo, čeprav dovolj jedo, ker organizem slabo prebavlja. Edina hrana, ki jo brez škode jemo na leta, je mleko, sir in do neke mere tudi črn kruh. Vse ostalo moramo menjati. Tudi krompir lahko jemo dalj časa, če ga vsakokrat nekoliko drugače pripravimo.

Danes mu dodamo paradižnikov sok, jutri čebulo, potem zopet slano ribo, mleko, sir, omako ipd. Brez škode ga lahko uživamo nekaj tednov, pa ga bomo vseskozi v redu prebavljali. Če je hrana raznovrstna, jemo z dosti večjim tekotom in jo polno izkoristimo. Ako n. pr. pojemo kos kruha, ga bo naše črevesje prebavilo 85 odstotno, če pa pojemo z njim še tri redkvice in košček sira ali masla, bo ta kruh prebavljen in izkoriščen 92 odstotno.

Zato je nujno potrebno, da se vsaka gospodinja zanima za nove jedi. Različno sestavljena prehrana ni noben luksuz, ampak zdravstvena potreba. Prav zaradi tega je tako koristno in važno, da jeseni konserviramo raznovrstno sadje in povrtnino.

Temnomodra jopica, ki jo lepo poživijo bele proge ob robu. Spletimo jo lahko iz 200 g modre in 60 g bele, tanke volne

O bogatinu in čevljarju

V razkošnem gradu je nekoč prebival bogataš. Vsega je imel na pretek, pa vendar ni bil nikdar srečen. Z denarjem si tihega in mirnega zadovoljstva ni mogel kupiti. Nikoli ni brez skrbi zaspal. Venomer je živel v strahu, da ga bodo okradli, da so mu služabniki pokorni le, ker jih plačuje, da so ljudje prijazni z njim samo zato, ker je bogat.

Na dvorišču za bogataševim gradom je stala majhna lesena kočica. To je bil dom revne čevljarjeve družine. Čevljar je pridno delal od zore do mraka in si tako pošteno služil svoj kruh. Vedno je bil vesel in pri delu je ves dan prepeval. Čas mu je hitro minil.

Tega čevljarjevega petja pa bogataš ni mogel poslušati. Ves nezadovoljen se je sprehajal po sobanah in se jezil na človeka spodaj, ki tako brez skrbi prepeva. »Ne, čevljarjevega petja ne bom več prenašal!« se je odločil.

Naslednji dan ga je poklical k sebi in mu dejal. »Vidim, da težko živiš. Tu imaš mošnjo cekinov, samo obljubiti mi moraš, da ne boš nikoli več prepeval!« Čevljar je obljubil, se ves vesel zahvalil in odšel.

Nič več mu ni bilo treba delati, pa vendar ni bil več vesel.

Čez noč je obogatel in to mu je prineslo skrbi. Tudi, če bi hotel peti, ne bi mogel več. Ko je ob večerih legel spat, ni mogel zatisniti oči. Vedno je bil v skrbeh, da se bo v kočico pri-

kradel tat in mu ukradel cekine. Končno se je tega življenja naveličal, odšel k bogatašu in mu vrnil denar z besedami: »Zaželel sem si sreče.«

Dragi Kosobrinček!

Kakor po navadi, sem se tudi tokrat odpravil po kosilu na smučanje v bližnjo gramozno jamo pri Planini. Poklicat sem šel še mojega prijatelja Lada,

da se oba naužijeva svežega zraka in se razgibava. Pripela sva si smuči in odbrzela po lju. Sneg je bil izvrsten. Na prejšnji sren je padlo še nekaj centimetrov pršica, po katerem sva drsela kakor po svili. Spetoma sva se ustavila še pri kaki zajčji sledi in ugotovila, v katero smer je zavil dolgočeh. Na bližnji njivi pred našo hišo so zasajena mlada drevesca. Na neovitih debelih sva hitro spoznala sledove zajčjih zob.

Tako nama je pot hitro minila. Znašla sva se pred jamo. »Ali se boš ti prvi spustil?« sem vprašal Lada. »Ne, kar ti se daj, mi je odvrnil. «Se bom pa jaz, sem si dejal in se spustil po strmini. Za menoj pa še Lado. Oba sva dobro izvozila. Toda meni je bilo to premalo strmo in dejal sem Ladu, da se bom spustil drugje. »Saj je tu dobro«, me je posvaril prijatelj, toda nisem se zmenil za njegove besede. Kmalu je moja ovrtna ruta vihrala po zraku. Toda ne dolgo. V trenutku sem se znašel na tleh. »Treski!« sem zaslišal in že je imela moja smučka dva dela. V svoji neoprednostni nisem videl velikega kamna, ki je grozeče štrlel na dnu strmine. Odpel sem si smuče in se klavrno pobral domov. Pregovor: Kdor ne uboga ga tepe nadloga! se mi je pošteno uresničil.

Franc Vran

Vrednost kislega zelja

Kislo zelje je pozimi posebno zdravilo. Surovo ima obilo vitaminov, ki jih pri kuhanju porabimo izgubi. Dokazano je, da preprečuje skorbut, če je ostala prehrana še tako enolična. To dobro vedo zlasti mornarji. Presno kislo zelje čisti črevesje od nevarnih parazitov in škodljivih bakterij, pospešuje delo črevesja in regulira prebavo. Znano je, da uživanje kislega zelja dobro vpliva tudi na lepoto in svežino polti, ker pospešuje delovanje prebavnih organov.

Drobni nasveti

Trpežnost vrvi za perilo dosežemo za dolgo časa, ako postopamo na sledeči način: Precej veliko ploskev mizarskega lepila, namakamo dva dni v dveh litrih vode. Potem pristavimo lonec k ognju, da se lepilo počasi raztopi. Pri tem moramo paziti, da se lepilo ne zasmoji. V to raztopino položimo vrv za nekaj ur, da se popolnoma prepoji z lepljivo vodo. Hkrati razstopimo 10 dkg kristalnega galuna v dveh litrih vode. To raztopino zavremo in položimo vanjo z lepljivo prepojeno vrv. Tu naj ostane do naslednjega dne.

Ko se dobro osuši, jo lahko uporabljamo. Galun namreč povzroči, da se lepilo na vlagi ali na vodi ne raztopi ter tako stisne vlakna vrvi, da mokrota ne prodre mednje.

Madeži od črnila izginjejo, ako takoj sveže namakamo v presnem mleku ali jih nakapamo z limonovim sokom in jih potem izperemo z močnim milom.

Steklo: skleda, krožnike, nastavke in čaše temeljito osnažimo, ako jih odrgnemo najprej s suho soljo, potem pa jih umijemo.

Ariel Kassak:

— Lahko pa tudi domnevamo, da je bila prava Marga že mrtva, ko se je izvedelo o oporoki. Kdo je Anin izročil dokumente? Njen mož! Potem je bil on skriti Anin zaveznik. On je streljal, ker se je bal od kritja. Morda je Ano sovražil, ker ga je bržkone prevarila. Namesto, da bi mu dajala od svojega deleža, ga je pustila na cedilu. Kako naj bi bil od nje izsilil, o čemer sta se pogodila? Razkrinkati je ni smel, ker bi s tem upravičil tudi sebe. — Upam, da bom v štiriindvajsetih urah odkril morilca, je vzkliknil Harry. Snidemo se jutri!

XIX.

Tistega dne je bila ob devetih zvečer pisarna Berta Kinga natrpna povabljenec. Vse luči so gorele. Tam so bili: Lilian, ki jo je stražil nek agent, Mary, inšpektor King, okrajni sodnik Jackson, nek sodniški izvedenec, notar Gassmann, milijonarjev tajnik de Huentas in končno Bert in Harry. V njeni delavnici je čakal nek neznanec z aktovko. Harry je bil silno nervozen. Bert ga je miril. — Daj no, prav takšen si, kot mlad oče, ki čaka, da mu bo žena vsak čas rodila. Ali je kapitan Scott dospel?

— Je. Kmalu bosta prišla z mojim agentom. Pa začnimo!

Harry je vsem zbranim na kratko opisal, kako je pokojni milijonar pred tremi meseci prišel v njuno pisarno, napisal ček za petnajst tisoč dolarjev in pri tem pozabil svoje nalivno pero. Bil je plešast, brez zob in zelo kratkoviden, ker je dvakrat zadel ob podboje vrat. Povedal je, da sta si z Bertom natančno ogledala pero in ga fotografirala. Potem sta ga poslala milijonarju na krov jahte. Na peresu so bile vdolbinice, ki so jih povzročili zobje. Tu so fotografije in tu je pero!

Naglo je stopil k de Huentasu in mu iz iz žepa potegnil pero!

— Tu je prav tisto pero, s katerim je milijonar pisal. Prosim, da se izvedenca prepričata o resničnosti in primerja pero z mikrofotografijami!

Čez čas je izvedenec izjavil. Vdolbinice na peresu so enake tistim na fotografijah.

— Vsi ste videli, da sem pero vzel gospodu de Huentasu.

Potem je zagrmel:

— Kako pravite, da se pišete? Milijonarjev tajnik je izbuljil oči.

— De Huentas, se razume! Lažnik, je grmel Harry. Vi ste Jakob Williams!

— Kaj ste znoreli? je zaklical de Huentas. Dokažite!

— Snemite lasuljo in izročite umetno zobovje!

— Gospod inšpektor, protestiram proti nasilju! je zastokal de Huentas.

V tem primeru se strinjam z gospodom Bikom, je odvrnil gospod King. Harry, nadaljuj!

De Huentas je moral izročiti zobovje in lasuljo. Le bradica je še krasila njegov obraz. Poklicali so neznanca iz delavnice. Bil je brivec, ki je de Huentasa gladko in spretno obril. Vsi gledalci so sledili dogodkom kot očarani.

— Glejte, to je milijonar Jakob Williams, je rekel Harry zmagovalno. Imamo pa še drugih dokazov. Ko je tedaj gospod Jakob Williams govoril z mojim prijateljem, sem ga jaz skozi skrito luknjico zidu skupaj fotografiral. Glejte, tu so slike!

Lahko so vsi, ne samo izvedenec, ugotovili, da ni dvoma o sličnosti.

— In še nekaj, je nadaljeval Harry. Milijonar nam je izstavil ček s svojim podpisom, ki ga je banka priznala za resnični Williamsov podpis. Imamo fotografijo podpisa na čeku. Prosim, lahko jo primerjamo z njegovim podpisom na oporoki. Gospod Gassmann, ali ste prinesli s seboj fotografijo podpisa na oporoki?

Notar jo je izročil izvedencu. Sličnost je bila popolna. Potem je nadaljeval Bert.

— Tu imamo še eno nakazilo, napisano z istim peresom in od iste roke. Pred nekaj večeri je isti človek, ki trdi, da se piše de Huentas, pred nama podpisal nakazilo za petindvajset tisoč dolarjev, Prosim, primerjajte podpise:

Jakob Williams na prvem čeku in oporoki ter

Paolo de Huentas na zadnjem nakazilu.

Čeprav sta bili dve različni imeni, vendar je bilo vsem jasno, da je vse podpise napisala ista roka. Inšpektor, sodnik in izvedenec so natančno pretehtali podpise. — Neverjetno, je vzkliknil Gassmann, in vendar ni dvoma!

— Zakaj ste povzročili to zmešnjavo s svojo „smrtjo“? Iz kakšnega vzroka? je vprašal inšpektor King de Huentasa oziroma Jakoba Williamsa?

— Toda, nisem Williams, je zatulil obtoženi. Nataknil si je spet naočnike in zobovje. Kolikokrat naj vam še rečem, da sem res de Huentas! Na svetu je človek, ki me že leta in leta pozna, ki je poznal tudi pokojnega milijonarja!

— Kdo je to?

— Kapitan Scott, ki je leta vodil Williamsovo jahto po vseh morjih.

— Kapitan je ravnokar prispel in samo čaka, da vstopi, je rekel mirno Bert. Eden naših agentov ga je končno iztaknil in pripeljal. Naj vstopi!

Kapitan Scott je bil visok, suh, zagorel, pravi morski volk stare sorte. Ožgan, pod košatimi sivimi obrvmi so bliščale žive modre oči. Njegova drža je bila zravnana, gibčna in ponosna.

— Gospod kapitan, prosim vas, povejte, kdo je ta človek! je zaklical Harry.

— Ta? Paolo de Huentas, seveda! se je glasil odgovor.

Nekaj besed o gasilski šoli v Medvodah

Razgovor s tov. Jankom Klopčičem

Šola za gasilske podčastnike v Medvodah je bila ustanovljena na pobudo Republiške zveze gasilcev pred 3 leti. Namen šole je, izpopolniti vrzel, ki je nastala med slovenskimi gasilci. Poiskal sem tehničnega vodjo tov. Janka Klopčiča, da bi mi žrtvovala nekaj minut časa. Takoj mi je ustregel in me peljal v lično opremljeno pisarno, kjer sva bila kmalu sredi pogovora.

Zvedel sem marsikaj zanimivega. Tečaj traja mesec dni in v tem kratkem času se poslušatelji usposobijo za podčastnike v prostovoljnih gasilskih društvih. Tečajniki prihajajo iz vse Slovenije, vendar številčno razmerje ni enotno. Za primer naj navedem kranjski okraj. Od 76 društev je tečaj obiskovalo 43 šolateljev. Na drugi strani pa je bilo iz jeseniškega okraja,

ki ima 44 društev, samo 6 šolateljev. Ta razlika je torej občutna in je pri nekaterih okrajih še večja.

Zelo pa je razveseljivo dejstvo, da je od 500 šolateljev v treh letih samo eden padel, 6 pa jih je izdelalo s popravnim izpitom. Povprečno jih izdela 99 odstotkov, kar je velik uspeh tako za predavatelje, kakor za tečajnike.

Solo vzdržuje Zveza gasilcev Slovenije. Tečajnik dobi pri vstopu vanjo obleko in čevlje. Hrana je dobra, ker šolska menza skrbi, da so vsi slušatelji zadovoljni. Tudi čevlji, leste, vrvi imajo dovolj in pouk je zelo zanimiv. Delo je praktično in teoretično. Postopoma bodo obseg praktičnega pouka povečali.

Ker podčastnikov na podeželju v splošnem še manjka, ima ta edina ustanova v Sloveniji še posebno vlogo. Za Gorenjsko je tov. Klopčič pripomnil, naj bi gasilska društva še v večji meri pošiljala v šolo ljudi, ki bi potem dvignili kvaliteto gorenjskih gasilcev na še višjo stopnjo.

Dobro bi bilo, da bi se vsa društva več zanimala za pridobivanje strokovnega kadra. Čuček Janez.

šport * šport * šport

Obračun kamniških planincev

Kamniški planinci so podali obračun dela na obnem zboru, ki je bil obenem zaključek jubilejnega poslovnega leta. Opravili so lepo delo in s tem dostojno praznovali 60 letnico prvega planinskega društva, ki je bilo za ljubljanskim matičnim društvom ustanovljeno na našem podeželju.

Obnovili in razširili so koč na Kamniškem sedlu. Gospodarski odbor je reševal težavna finančna vprašanja okrog gradnje na 35 sejah. Kljub prometu 3.168.000 dinarjev je zaključil poslovno leto brez dolga. Alpinistični odsek je pokazal precejšnjo delavnost. Alpinisti so preplazali več smeri v Kamniških planinah, bili pa so tudi v Švici in se povzpeli na Matterhorn.

Za prihodnje leto so si kamniški planinci zadali več nalog. Prezidali in povečali bodo koč na Starem gradu, tako da bo ta razgledna točka še bolj privlačna. Poskrbeli bodo tudi za idej-

no vzgojo članstva in skušali pritegniti v društvo čimveč mladine. Visokogorske steze bodo markirali takoj spomladi, da bo pot po naših planinah varna in zanesljiva. Zelo pereče vprašanje so oskrbniki planinskih zavetišč. Ne sme se več zgoditi, da bi oskrbnik sredi sezone zapustil službo, društvo pa bi zaradi tega trpelo škodo. Treba bo najti izvežbane in kvalificirane oskrbnike iz domačega kraja in jih tudi, ko ni sezone, zaposliti. Društvo bo moralo poskrbeti za čim cenejšo in kulturno postrežbo v naših planinskih domovih, da bodo le-ti pravi domovi oddiha.

S pritegnitvijo novih delavolnih planincev in upravni odbor se bo ustvaril dober vodilni kader, ki bo v skladu s tradicijami društva realiziral bogate izkušnje dolgoletnih članov odbora. Za novega predsednika upravnega odbora je bil izvoljen tov. Lojze Koder.

SMUČARSKO TEKMOVANJE GRADBENIH PODJETIJ

Sindikalna podružnica SGPS »Projekt« v Kranju je pozvala vsa gradbena podjetja na medsebojno smučarsko tekmovanje, ki je bilo preteklo nedeljo na Joštu. Vabilu so se podjeterja odzvala in na tekme poslala svoje zastopnike. Tekmovalci so pomerili svoje sile v veleslalomu. Proga je bila dolga 900 metrov z višinsko razliko 420 metrov.

Tehnični rezultati: 1. Janek Jenko (»Projekt« Kranj) 0:59,0; 2. Janko Podboršek (»Projekt« Kranj) 1:02,8; 3. Ivan Čop (Gradis, Jesenice) 1:03,3; 4. Anton Jugovic (Gradis, Jesenice) 1:04,2; 5. Brane Tomažič (»Projekt« Kranj) 1:09,1; 6. Andrej Jakopič (Gradis, Jesenice) 1:14,2; 7. Alojz Jensterle (»Projekt« Kranj) 1:15,2; 8. Tone Razingar (Gradis, Jesenice) 1:24,2; 9. Janez Dajzinger (Slovenija - Projekt) 1:26,0; 10. Černe (Gradis, Jesenice) 1:39,1.

Med tekmovalci je startal tudi invalid Toni Podboršek (Gradis, Jesenice), ki je dosegel kot invalid lepdo mesto.

Občni zbori gasilskih društev

PRIMSKOVO

Mesec januar je bil mesec občnih zborov gasilskih društev v kranjskem okraju.

Tudi gasilsko društvo Primskovo, ki spada pod okoliš mesta Kranja, je 31. januarja zborovalo.

Poročila so bila skrbno pripravljena. Požarov lanske leto v tem okolišu ni bilo. Društvo ima v stalni pripravljenosti 2 motoriki in avto. Uporabnih cevi ima okoli 400 m. Poveljnik je opozoril člane, naj posvete večjo pozornost hidrantom, ki so zamašeni in zaledeneli, kar bi oteževalo hitro akcijo.

V letu 1953 je društvo prejelo od Okrajne gasilske zveze 3 kljukaste leste, od Republiške gasilske zveze 5 gumijevih plašev in zračnice za avto. Sami so nabavili 7 delavskih oblek. Društvo je imelo v letu 1953 312481 din dohodkov in 221.285 izdatkov. Med dohodki je omeniti dotacijo MLO Kranj v znesku 160.000 din, kar dokazuje, da Mestni ljudski odbor Kranj posveča vso skrb požarno varnostnim ukrepom.

Občnega zbora se je udeležil podpredsednik MLO Kranj tov. Cene Beznik, Okrajno gasilsko zvezo pa je zastopal tov. Viktor Stefe.

Za predsednika društva je bil izvoljen tov. Franc Sajovic, a za poveljnika tov. Marjan Novak. S.J.

PREDOSLJE

31. januarja je imelo občni zbor Gasilsko društvo v Predosljah pri Kranju.

Tudi tu je odbor podal obračun dela. V lanskem letu so imeli 2 požara.

Društvo ima majhen, a ličen Gasilski dom, v katerem so tudi prostori ObLO. Člani se trudijo, da bi nabavili novo motoriko in že zbirajo denarne prispevke.

Občnega zbora se je udeležil zastopnik Okrajne gasilske zveze tov. Rozman, a navzoči so bili tudi predstavniki domačih političnih in množičnih organizacij, kar je dalo zboru še poseben poudarek.

Za društvenega predsednika so izvolili tov. Sajovica, za poveljnika pa tov. Betona.

Da bi povečali denarno zbirko za nabavo motorke, so gasilci 7. februarja 1954 priredili šaljivo igro: »Navaden človek«, ki je bila prav dobro obiskana.

STRAZIŠČE

V nedeljo, 7. t.m. so imeli svoj redni občni zbor straziški

Iz Kamnika

TOMO BREJC JE PREDAVAL V KAMNIKU

Na povabilo Mestnega komiteja ZKS Kamnik, je v četrtek predaval članom ZK in SZDL Zvezni poslanec in član CK ZKS tov. Tomo Brejc. Predavatelj je v svojem izjavljanju izčrpno poročal o delu III. plenuma ZKJ in o zadevi M. Džilasa. Navzoči so predavanju sledili z zanimanjem ter ob koncu stavili tovarišu Brejcu številna vprašanja. Obsodili so početje Džilasa ter pritrdili sklepom CK ZKJ.

Na pobudo Turističnega društva in gostinskega podjetja »Planjava« v Kamniku je bila sklenjena, med direkcijo železnice, ljubljansko Opero in gostinskim podjetjem v Kamniku pogodba, ki bo omogočala delovnim ljudem iz širšega področja Kamnika obiskovati operne predstave v Ljubljani enkrat mesečno. Cene in prevozne zveze so zelo ugodne, zato Kamničani to pobudo toplo pozdravljajo. V nedeljo, 14. t.m. je bila prva taka predstava. Upriporjena je bila Verdijeva »Traviata«. Iz Kamnika je vozil poseben vlak in obiskovalci opere so bili zelo zadovoljni.

Gibanje prebivalstva

od 8. II. do 13. II. 1954

V KRANJU

Rojeni: Vegnuti roj. Ljudmila Kalan iz Kranja, Huje 51, je rodila dne 8. II. 1954 deklico; Angela Krizmanič, roj. Pogacnik iz Kranja, Labore 3, je rodila dne 8. II. 1954 deklico; Marija Giacometti, roj. Zontar iz Kranja, Cesta na Rupo 31, je rodila dne 13. II. 1954 deklico.

Poročili so se: Anton Belovič, pek in Marija Flajs, tov. delavka iz Kranja sta se poročila dne 11. II. 1954; Stanislav Ramovš, graver iz Kranja in Vera Fajfar, tov. delavka iz Kranja sta se poročila dne 13. II. 1954; Pavel Kozelj iz Kranja, trg. pomočnik in Marija Kempf iz Golnika, bolničarka, sta se poročila dne 13. II. 1954; Franc Dolinar, kovač iz Kranja in Valentina Košnik iz Kranja, šivilja, sta se poročila dne 13. II. 1954; Nikola Ilijevski, oficir JLA iz Kranja in Terezija Bernard iz Bleda, drž. usl. sta se poročila 13. II. 1954; Vincenc Pušavec, ključavničar, Lahovčev, in Ana Zorman, gosp. pomočnica, Senčur, sta se poročila 13. II. 1954.

Umrli: Ivana Debeljak, roj.

14. 5. 1896 v Gorenji vasi, stan. Kranj, Primskovo 7, gospodinja, umrla dne 13. II. 1954.

NA JESENICAH

Rojenih je bilo 44 otrok.

Umrli so: Peter Pape, star 18 let, Franc Golob, star 70 let, Ladislava Kofol, roj. Barbarino, stara 34 let, Uršula Rotar, roj. Suštaršič, stara 85 let, Franc Mežek, star 69 let, Aisa Plavulj, stara 6 tednov, Ivana Masnoglav, roj. Šorn, stara 44 let, Čedomir Radunović, star 6 mesecev, Frančiška Menciger, rojena Preželj, stara 49 let, Jože Rožič, star 89 let, Janez Ranzinger, star 71 let, Iva Faletič, stara 6 mesecev, Jana Lukše, stara 1 dan, Amalija Kosmač, stara 33 let, Janez Markizeti, star 55 let, Zvonka Šumnik, stara 1 mesec.

Poročili so se: delavec Feliks Kreft in gospodinja Kristan Močnik, tov. delavec Alojzij Rihtaršič in tov. delavka Pavla Troha, analitik Jožef Gostič in ing. kemije Vera Tomaž, premikač Vincenc Zavrtnik in gospodinja Marija Majka, tov. delavec Anton Jeršin in tov. delavka Ljudmila Varl.

objave . oglasi

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj

Nedelja, 21. febr. ob 16. uri: Gehri — »Sesto nadstropje« — Izven.

Torek, 23. februarja ob 20. uri: Zweig — »Volpone« — Izven.

Četrtek, 25. febr. ob 16. uri: Vojnović — »Ekvinokcij« — Red popoldanski. — Jeje: Angelca Hlebecetova. Frano Dražič: Nace Reš. — Vstopnice so še v prosti prodaji.

DPD Svoboda Primskovo uprizar v soboto, dne 20. februarja ob 20. uri zvečer in v nedeljo ob 15. uri popoldne v Zadrudnem domu na Primskovem burko v štirih dejanjih »Vražja misel«. Vstopnice v predprodaji v Kranju v poslovalnici Državne založbe in na Primskovem v zadrudni trgovini. Blagajna odprta eno uro pred predstavo. — Pričetek točen.

OBJAVE

OBVESTILO

Na številna vprašanja kupcev srečk Jugoslov. loterije obveščamo, da izpolnjevanje anketnih pol o novem planu dobikov pri nakupu srečk 51. kola ni nikakor za kupce obvezno, je pa zelo zaželeno. S pomočjo te ankete bo možno ugotoviti resnično mišljenje večine igralcev in ga pri spremembi plana tudi upoštevati.

Vsak prodajalec srečk 51. kola je dolžan kupcu nuditi anketno polo in jo tudi izpolnjeno sprejeti do 23. februarja t.l.

Jugoslovanska loterija filiala za LRS Ljubljana

ODREDBA

Na podlagi pooblastila po 3. točki Odredbe o začasnih spremembi obratovalnega časa trgovinskih in obrtnih obratovalnic in omejitvi uporabe časa trgovinskih in obrtnih obratovalnic in omejitvi uporabe električne energije na območju Okrajnega ljudskega odbora Kranj, štev. 175/5-54 z dne 19. januarja 1954 izdaja predsednik Gospodarskega sveta Okrajnega ljudskega odbora Kranj

odredbo

1. Prekliče se veljavnost Odredbe o začasnih spremembi obratovalnega časa trgovinskih in obrtnih obratovalnic in omejitvi uporabe električne energije na območju Okrajnega ljudskega odbora Kranj, štev. 175/5-54 z dne 19. januarja 1954.

Trgovinske in obrtne obratovalnice poslujejo od 17. februarja 1954 zopet v rednem obratovalnem času, ki je bil zanje v veljavi pred uveljavitvijo Odredbe o začasnih spremembi obratovalnega časa trgovinskih in obrtnih obratovalnic in omejitvi uporabe električne energije na območju Okrajnega ljudskega odbora Kranj.

Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustil naš skrbni in nenadomestljivi atek in mož

Janša Franc

ELEKTROTEHNIK

Na njegovi zadnji poti ga bomo spremili v soboto dne 20. II. 1954 ob 16 uri.

Zalujoči otroci, Franci, Dušan, Metka in Milenka, žena Marija in ostalo sorodstvo.

Kranj, Bled, Murska Sobota, dne 18. II. 1954.

Skakalne tekme

podbreških pionirjev

Člani podbreškega »Partizana« se pozimi najbolj razvijajo. Vsako uro prostega časa porabijo zato, da pridno trenirajo na domači skakalnici. Tekme v smuških skokih privabijo vsako leto več njihovih prijateljev in občudovalcev ter vzbujajo zlasti

pri pionirjih navdušenje za beliški šport. Pa tudi lepi uspehi, ki jih dosegajo tekmovalci na meddruštvenih prireditvah (Podnart, Skofja Loka), vzpodbudno vplivajo na mladi rod. Pionirji zlasti ob ponedeljkih vneto pravljajo o daljini skokov, o

stilu, o doseženih točkah in o vseh okoliščinah, ki so vplivale na končno oceno tekmovalcev.

V nedeljo pa so pionirji sami pomerili svoje sposobnosti. Na travnikih pod Dolenjo vasjo so že med tednom naredili 15 metrske skakalnice. Originalni letaki so na tekmovalce privedli v nedeljo dopoldne lepo število pionirjev in še več gledalcev. Za sodnike so naprosili najboljšše člane domačega TD »Partizana«. Drug za drugim so drseli pionirji po skakalnici. Sodnik Janko je bil vesel vseh po vrsti. Tega je hvalil zaradi dosežene dolžine, enega zaradi lepote sloga, najbolj pa je občudoval discipliniranost vseh, ki so tekmo pripravili in izvedli. In da bi bolj zanesljivo napredovali, jim je obljubil, da jim bo v dveh popoldanskih tečajih praktično posredoval nekaj navodil iz svojega znanja, ki so jim potrebna za nadaljnji razvoj.

Na tekmah so se podbreški pionirji razvrstili takole: Duško Humer 53 točk, Ivan Prevodnik 47 točk, Franc Perč 42 točk, Franc Pretnar 42 točk, Franc Mrak 36 točk itd.

Oglašujte v »Glasu Gorenjske«

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.35, 7.25 (ob nedeljah samo ob 7.00), 12.30, 15.00, 19.00 in 20.00. V radijskem dnevniku smo izbrali naslednje oddaje, ki so na sporedu v dneh od 21. februarja do vključno 27. februarja.

V nedeljo, 21. februarja: ob 8.15 prisluhnite sporedu slovenskih narodnih pesmi, ob 9.00 pesmim Karla Destovnika — Kajuha, ob 11.00 pravičkam za pionirje in ob 13.00 oddaji za naše kmetovalce. Oddaja za naše žene je ob 13.15. Zeleli ste — poslušajte ob 13.25, ob 18.00 reportaža Ernesta Petrinarja. Na institutu za kriminalistiko, ob 20.00 pa opera Hoffmanove pripovedke.

V ponedeljek, 22. februarja: ob 7.00 je na sporedu oddaja za gospodinje, ob 13.00 za pionirje, ob 13.50 kulturni pregled in ob 15.30 šolska ura za nižjo stopnjo. Operne melodije boste slišali ob 16.00, umetne in narodne pesmi pa bo zapel zbor »Slavček« iz Trbovelj ob 18.40. Ob 20.15 je prenos 6. izrednega simfoničnega koncerta Slovenske filharmonije.

V torek, 23. februarja: ob 7.00 so na programu nasveti kmetovalcem, ob 11.00 šolska ura za nižjo stopnjo, ob 11.30 šolska ura za višjo stopnjo (Zimski prebivalci naših planin), ob 12.00 pa izvajajo slovenske narodne pesmi solisti in orkester Radia Maribor. Ob 13.00 je na sporedu oddaja Modni kotiček, ob 15.30 športni tednik, ob 18.00 Obiščimo glasbeni šoli v Trzinu in Kamniku, ob 20.00 okno v svet in ob 21.00 literarno esejistična oddaja.

V sredo, 24. februarja: ob 7.00 je na sporedu oddaja za gospodinje, ob 14.20 kulturni pregled, ob 15.15 zabavna glasba, ob 17.10 pisan spored slovenskih narodnih pesmi. Zdravstvene nasvete poslušajte ob 17.50, zunanje politični feljton ob 18.30 in radijsko igro Marka Twaina: Bankovec za milijon fintov, ob 22.35 pa vas bodo zabavali moderni plesni orkestri.

V četrtek, 25. februarja: ob 16.15 poslušajte oddajo Kam bomo šli na izlet, ob 13.50 športno predavanje, ob 14.00 V pesmi in plesu po Jugoslaviji, ob 15.30 Ciciban dober dan in ob 16.00 Zeleli ste — poslušajte. Ob 18.00 igra plesni orkester Radia Ljubljana, ob 18.30 so na sporedu novosti iz književnosti, in ob 18.40 poje baritonist Janez Triller. Koncert zborovske glasbe boste slišali ob 21.00, plesno glasbo pa ob 22.00.

V petek, 26. februarja: Nasveti kmetovalcem so na programu ob 7.00, glasbena oddaja za pionirje ob 13.00 in ob 13.15 vam bodo za dobro voljo igrali Stirijske fantje, Vaški kvintet in Veseli godci. Mali koncert za mladino je na sporedu ob 18.00, kulturni pregled ob 18.30, ob 21.00 svet v satiri in humorju in ob 21.20 plesna glasba.

V soboto, 27. februarja: ob 13.00 boste slišali oddajo o novih filmih, ob 15.30 je na sporedu 20 veselih minut za pionirje, ob 17.10 umetne in narodne pesmi, ki jih poje ženski zbor »France Prešeren« iz Kranja pod vodstvom Petra Liparja, ob 18.10 lahka orkestralna glasba in ob 20.00 pisan sobotni večer.